igroups news

קבוצות
קהילת מנחי הקבוצות בישראל

מגזין קהילת מנחי הקבוצות בישראל

www.igroups.co.il

לפרסום במגזין פנו לקהילת קבוצות 03-6990552
תפוצה עדכנית: 1,551 קוראים קבועים

קבוצות בעולם
הכנס הבינלאומי לטיפול קבוצתי באיטליה אוגוסט 2009
דר' חיים וינברג

סדנת השפעה לקבוצה אורגאנית
ערן אביב

בין נטייה [מינית] להטיה [מקצועית]
סקירה והרהורים
עליזה רוזן

הנחיית קבוצות תוכן
תהליך טבעה של הקבוצה ככלי מקדם למידה
בת-חן שפירא ואורית שרת פורטר

הנחיית תוכן-תהליך-משימה בקבוצות למידה וצוותי עבודה
עבודה קבוצתית בשילוב אומנויות עם הגיל השלישי
הכנס הבינלאומי לטיפול קבוצתי באיטליה
שלי השחר (M.A)
מוניקה פרידמן (M.A)

דבר העורך

לפני כחמישה שבועות קיבל הטיפול הקבוצתי בישראל דחיפה חזקה קדימה. הזכיינית רשת של ערוץ 2 השיקה את התכנית תיבת נח, שעוסקת באופן ספציפי בסיפורה התהליכי של קבוצה והיא משודרת, לא פחות ולא יותר, בפריים טיים ביום שישי בערב.

בעיניי זהו יום חג של ממש. הטיפול הקבוצתי הגיע אל תודעתם של מנהלי התוכן בתקשורת ובקרוב גם לתודעה של מיליוני צופים. אם התכנית תצליח לספק לטיפול קבוצתי משהו ממה שסיפקה התכנית "בטיפול" לפסיכותרפיה פרטנית- דיינו.

אני שומע מעמיתים הרבה ביקורת על התכנית, עם חלקה אני מסכים: נח המנחה מציב גבולות מטושטשים וגם אותם הוא נוטה להפר (מסיים מפגשים לפני הזמן, פוגש משתתף בבר ומאיים עליו, נפגש עם משתתפת בסירה שלו). מובן שהתנהלות כזאת לא מקובלת במקומותינו, אבל בואו נהיה קצת סלחניים כלפי הבימאי וצוות הכותבים, שמנסים לתרגם עיסה קבוצתית עשירה, לא מודעת ומבולגנת לפורמט טלוויזיוני רעב לרייטינג ולצופים חסרי סבלנות. לפני כשנתיים הוזמנתי לקפה בת"א אצל מי שהגה את הרעיון. רצה להתייעץ. דיברנו אז על כמה מורכב להביא קבוצה לשידור. והיום, לצד החסרונות, נפלא בעיניי שזה קרה ואני מקווה שהתכנית תמריא ותצליח.

עכשיו למה שקורה שם: דמותו של ד"ר נח ברגמן כל כך משכנעת, עדינה, בודדה ועונה על ההתבוננות האינטר-סובייקטיבית, בתוכה שוחה ואליה נסחפת הפסיכואנליזה של זמננו. המפגש עם נח מעורר בי רגשות הזדהות, בעיקר דרך הפער העצום שבין החוויה הנתפסת על כיסא המנחה לבין החוויה בחיים האישיים. לצד הטריפ הנרקיסיסטי והאדיפלי של נח (שמכונה ע"י אחד המשתתפים "הכת של נח") מורגשת מתוך המרקע עוצמתה של ההעברה וההעברה המרובה (multiple transference) בחדר. עזיבתה של משתתפת מלווה ברגשות קשים לצד רגשות רכים, ותהליך של הזדהות השלכתית, עם הגנות מזוכיסטיות ושעירות לעזאזל מתבטא דרך דמותו הנוקשה של אורי בקבוצה.

נח לא מנחה פוקס, לא עובד יאלום ולא חושב ביון. אם כבר, הוא נשען בעיניי יותר על גשטלט ומזכיר לי את המנחה בספר "הקבוצה" שמספר על קבוצת ניו יורקרים שמתמודדים בעיקר עם התמכרויות. סגנון ההנחיה שלו ישיר, ממוקד ולעיתים בוטה. הוא נותן מקום לעצמיות שלו ומביא חשיפה עצמית באופן מופרז ולא מותאם, ועם זאת, הקבוצה רואה אותו, על חולשותיו, גחמותיו ויכולותיו. הקבוצה שלו היא קבוצת רכבת, on-going ו- open-ended, מה שמאפשר בנייה של תרבות קבוצתית מיטיבה ששורדת מעבר נוכחות המשתתפים שעיצבו ובנו אותה.

קריאה נעימה,
איתן

eitan.tamir@gmail.com

קליניקות לעבודה קבוצתית ופרטנית
להשכרה בנמל תל-אביב

על שפת מי הים, בקרבת חניוני רידינג שבכניסה לעיר, קליניקות להשכרה על פי שעה במחירים נוחים.

ליצירת קשר: שי שוסטר 0544545053

סדנת העצמת נשים
אישה בוראת את עולמה

'אלה' מזמינה אותך לסדנא בת 12 מפגשים לבדוק מה מנהל את חייך? האם זו העוצמה או אולי הפחדים, האמונות או הסיפורים שאנו מאמצות לעצמנו?
זוהי סדנת נשים שמאפשרת מרחב חדש להתפתחות, מקום בו ניתן להעיז, לחלום, לממש, ליצור, לצמוח ולהשפיע.
הזדמנות להתבונן על חיינו, להתחבר לעצמנו, לחוש ולהתקדם מתוך בחירה מחודשת, בוגרת, מודעת ועצמאית.

מטרות הסדנא:
- המשתתפות יתבוננו פנימה על דפוסים ותהליכים אישיים.
- המשתתפות יפתחו תחושת מסוגלות אישית ומקצועית.
- כל משתתפת תגבש לעצמה "אני מאמין" אישי, נשי, חברתי.
- אימון לאמון - הקניית מיומנויות של אימון אל תוך חיי היומיום (coaching).
- ניהול זמן נכון

בסדנא נשתמש בכלים חווייתיים כגון: דמיון מודרך, יצירה, תנועה, קלפים, שיתוף והקשבה.
דרכי העבודה כוללות שיתוף במעגל נשי - המספק חדר מראות מועצם לדפוסי התנהגות וחשיבה של כל אחת מהמשתתפות.

הקבוצה מתאימה לכל הגילאים!

מנחות הקבוצה	גילי גוטפריד ועידית נינארי	סוניה לצטר-פאו
שפה	עברית	עברית
דמי השתתפות	70 ש"ח לפגישה	70 ש"ח לפגישה
זמנים	ימי שני פעם בשבועיים בין השעות 17:00-19:00	ימי ראשון פעם בשבועיים בין השעות 19:00-21:30
המקום	יגאל אלון 157, ת"א	סמולנסקין 10, חיפה
להרשמה ושאלות	עידית נינארי 0522-568989	סוניה לצטר-פאו 0506-417399

תכנית הכשרה לייזום והנחיית קבוצת מאסטרמיינד

ייזום והנחיית קבוצת מאסטרמיינד הינו ערוץ משלים למאמן\מנחה קבוצות שדרכו ניתן למנף ניסיון עשיר קודם כערך מוסף, להציע מוצר ראוי ל"שימור לקוח" ולחזק מיתוג, חשיפה והכנסה נוספת.
תכנית ייחודית זו מדגישה חיבור אינטגרטיבי בין לימוד ידע בהנחיית קבוצת מאסטרמיינד, תכנון, שווק ותמיכה אישית וקבוצתית להקמה, ארגון וניהול קבוצה מצליחה.

התכנית:
12 מפגשים של 3 שעות, פעמיים בחודש, ימי ראשון מ- 12:00-15:00, הרצליה.
תחילתה התכנית: 20.12.09
לפרטים: תכנית הכשרה למנחי\יזמי מאסטרמיינד.

רוני דוניץ
dunetz@netvision.net.il
054-6652-818 ;09-899-1761
www.dunetzcoaching.com

קבוצות בעולם

הכנס הבינלאומי לטיפול קבוצתי באיטליה - אוגוסט 2009

דר' חיים וינברג

הכנס הבינלאומי לטיפול קבוצתי ותהליכים קבוצתיים (של ה-International Association of Group Psychotherapy & Group Processes: IAGP) התקיים ברומא, איטליה, באוגוסט 2009. זה היה הכנס הגדול מסוגו בתחום הקבוצתי: 1550 משתתפים מ-43 ארצות השתתפו בכנס, ו-700 משתתפים השתתפו בקדם כנס! מישראל השתתפו בכנס 27 משתתפים, ורבים מהם הציגו עבודתם במהלך הכנס. עבודות רבות של ישראלים התקבלו בהתלהבות רבה על ידי הקהל, מה שמוכיח שנית שיש לנו סיבות טובות להיות גאים בתרומתנו לעולם הקבוצות.

בכנס כל כך מלא וגדוש, קל ללכת לאיבוד. מי שלא אוסף מידע על המציגים מראש, עלול ליפול להרצאות או סדנאות באיכות נמוכה, זאת מכיון שבכמות העצומה של מצגות, האיכות נעה בין מעולה לנפל (בכנס הוגשו הצעות ל-800 עבודות!). מבנה הכנס כלל קבוצות קטנות קבועות ומונחות על ידי אותו מנחה בכל בוקר, הרצאות ופאנלים במקביל, הרצאה מרכזית במליאה, סדנאות אחה"צ וקבוצה גדולה קבועה בערב.

מכיון שהנחיתי סדנה בקדם הכנס, הצגתי בשני פאנלים והייתי יו"ר בפאנל נוסף, לא הייתי בהרבה מאד מצגות נוספות, והחמצתי חלק נכבד מההצגות בכנס. לכן ביקשתי ממשתתפים ישראלים נוספים לספר על החוויה שלהם וצירפתי את דיווחיהם למאמר זה. הדיווח שלי על הכנס משקף את זוית הראיה והחוויות שלי, תוך דגש על עבודות של ישראלים, אבל יחד עם דיווחי האחרים תוכלו לקבל מושג רחב על הכנס מהפסיפס שייוצר במאמר.

הנחיתי סדנה בקדם כנס של יום וחצי ביחד עם דר' ארל הופר מאנגליה על הלא מודע החברתי. ארל הופר הוא מהמחברים הנודעים ביותר בתחום הנ"ל. פתחנו בהקדמה תיאורטית קצרה, המשכנו בקבוצה חוויתית (למעשה קבוצת ביניים מכיון שהיו כ-28 משתתפים) וסיימנו בדיון תיאורטי עם דוגמאות מהקבוצה. נושא הלא מודע החברתי הולך ותופס מקום חשוב בספרות הגרופ אנליטית. פרסמתי מאמר על כך ב"שיחות" לפני כחצי שנה, ובגליון הנוכחי של "מיקבץ" מתפרסם מאמר שלי על הלא מודע החברתי הישראלי. ארל הופר ואנוכי עורכים כעת ספר של 3 כרכים המקיף את הנושא מהבחינה התיאורטית, החברתית והקלינית.
היום הראשון של הקבוצה התנהל בכבדות עם הרגשה של תקיעות רבה. הסיבות לכך התבררו ביום השני כשנושא השפה כמכשול עלה בקבוצה. איטלקים רבים לא יודעים מספיק אנגלית או מתביישים לפתוח את הפה בשפה הזרה, אבל נושא השפה אינו רק מכשול קומוניקטיבי אלא קשור גם למאבקי כוחות הנמצאים בלמ"ד החברתי. אחד האיטלקים הביא חלום שבו יש לו חנות ברחוב מסחרי, אך מכיון שסינים מתחילים לקנות את כל החנויות ברחוב, בסופו של דבר הוא נאלץ למכור את החנות שלו. החלום התקשר היטב לתחושה של האיטלקים שבמקום לנהוג כאורחים, דוברי האנגלית משתלטים על הכנס והאימפריה הרומאית נכבשת מחדש. האירועים הפוליטיים באיטליה הדהדו בקבוצה סביב חוק איטלקי חדש שקבע שמהגרים לא חוקיים הם בבחינת פושעים. נראה שגל המהגרים שמציף את איטליה (ואירופה כולה) מעורר פחדים והתגברות של נטיות גזעניות. כל אלו מצאו ביטוי מקביל בקבוצה באופן סימבולי (את האיחורים וכניסות המשתתפים המטפטפות לקבוצה בתחילת היום השני, פירשנו כהגירה של מהגרים לתוך הקבוצה). אולי זה מה שהביא לתהליך חריף של יצירת שעיר לעזאזל בקבוצה שלנו. אני מוכרח לאמר שכבר הרבה זמן לא ראיתי מישהו שכל כך מתאמץ להקריב עצמו בתפקיד של שעיר לעזאזל. לאור הנחיית הקבוצה מתוך נקודת המבט של הלמ"ד החברתי, עשינו הכל כדי להוציא אותו מהתפקיד האישי ולפרש את תפקידו בהקשר החברתי.

קבוצות הבוקר בכנס היוו מקום מבטחים אינטימי על רקע הכנס הגדול והמנכר. הצטרפתי לקבוצה כזו תחת הכותרת "זרים אינטימיים" בהנחיית שתי ישראליות שהן עמיתות ותיקות (תמי אלעד ושולמית גלר). הקבוצה היתה משמעותית ואיפשרה למשתתפים ליצור קירבה רבה בתוך זמן קצר תוך תהייה על הנושא של הזרים האינטימיים. מעניין שבניגוד למה שאני רגיל (ואולי מקובל באופן סטיראוטיפי), הגברים שבקבוצה יצרו יותר קשר אינטימי ותקשורת רגשית מאשר הנשים בה. תוכלו לקרוא על קבוצות הדוקר גם בדיווחי האחרים בהמשך.

הפאנלים בהם הצגתי היו על הקבוצה הגדולה (פאנל תיאורטי מעניין אך לחץ הזמן לא הותיר מקום לדיון בין המציגים ועם הקהל, מה שאותי די איכזב), ועל תהליכים לא מודעים בקבוצה ובחברה (תוך התמקדות במיוחד על טראומה והשפעתה על הלמ"ד החברתי). בכלל נושא הטראומה היה מרכזי בכנס. הכותרת של הכנס היתה למעשה "קבוצות בזמן קונפליקט".

מבין הישראלים שהציגו השתתפתי בפאנל מעניין סביב הסרט "מינכן" של סטיבן ספילברג. הפאנל כלל את לורד אולדרדיץ' (דוקא לא ישראלי: הוא היה אחד המרצים במליאה. לורד בריטי שהשתתף בשיחות השלום בצפון אירלנד ובמאמצי תיווך לשלום במקומות אחרים בעולם), את דר' רובי פרידמן, ואת סאיד תלי הפלסתינאי ישראלי שאמנם לא הגיע בסופו של דבר לכנס אך שלח מאמר מעניין שרובי קרא מהכתב. הפאנל גרם לי למחשבות רבות על כך שנקמה יוצרת מצב בו הקורבן לשעבר למעשה מאבד את עמידתו המוסרית ונעשה דומה לתוקף (כדאי לראות את הסרט כדי להבין יותר). גולדה מאיר נתנה את ההוראה לחסל כל מי שהיה מעורב בתכנון וביצוע הטבח בספורטאים הישראלים במינכן על ידי "ספטמבר השחור". במבט לאחור לדעתי הוראה זו נבעה מתוך הלמ"ד החברתי הישראלי מאחר והטבח במינכן עורר אסוציאציות ומשמעויות עמוקות הקשורות לגרמניה ולשואה ולמעשה שם במוקד את הצו "לא עוד".

שמעתי הדים חיוביים מתלהבים על פאנל של ישראלים בלבד, בו הציגו רונית נשר ומנאל חראב (בדואית ישראלית) על קבוצה משותפת של נשים יהודיות וערביות (נשות חזון). באותו פאנל הציג גם מישאל חירורג ממעלות על קבוצת קונפליקט שהשתתף בה בפקיעין (דיווח שלו - בהמשך). שמעתי גם טובות על הרצאה שנתנו בני ריפא (היו"ר הראשון של האגודה הישראלית לטיפול קבוצתי), אריק מוס ומישאל חירורג שניתחו תהליכים בקבוצה גדולה לאור הפורום הבינלאומי לטיפול קבוצתי שאני מנהל מזה שנים באינטרנט. כמו כן השתתפתי בסדנה מעניינת שהנחו טל שוורץ מישראל יחד עם רג'ין שולץ מגרמניה. שיתוף פעולה בין תרבותי מעניין (אחד היתרונות בכנס כזה זו האפשרות לקשור קשרים ושיתופי פעולה עם קולגות מרחבי העולם), על הנושא של טראומה, תרבות וזהות (תוכלו למצוא דיווח של טל בהמשך).
הסדנה שילבה בין שימוש באומנויות להבנה גרופ אנליטית. מצאתי עצמי נסחף בתהליך הרגרסיבי של היצירה האמנותית (טל הביאה מגוון של חומרים, צבעים ועוד) ונהנה מ"יצירת המופת" שלי. היו לי מחשבות רבות לאחר מכן הן על המשמעות האישית של היצירה שלי (מדורה של להבות אדומות על בסיס שחור-חום) והן על המשמעות החברתית על רקע כותרת הסדנה.

המסורת בכנסים של ה-IAGP היא לקיים מספר קבוצות גדולות מקבילות מתמשכות בכל יום, כל אחת בגישה תיאורטית שונה (פסיכודרמה, אנליזה קבוצתית, ותהליכים קבוצתיים). הקבוצה הגדולה הגרופ אנליטית בסיומו של כל יום הונחתה על ידי שני נורבגים (תור קריסטיאן איסלנד וסירי ג'ונס) והיתה עבורי גולת הכותרת של הכנס. היום הראשון היה כאוטי כרגיל. ביום השני התעוררו המאבקים הקלאסיים על רקע השפות והתרבויות השונות. גם כאן בלטו האיטלקים שנפגעו וכעסו על הצורך לדבר אנגלית, ובשלב מסויים אף "התנקמו" בכולם בכך שדרשו לא לתרגם אותם (הוכחה נוספת לכך שנקמה לא עוזרת במיוחד לתהליכי פיוס). אחד הדברים היפים בקבוצה גדולה המתמשכת זמן מה הוא שגם כאשר נראה שעוד מעט תפרוץ מלחמה והעניינים ידרדרו לתיגרת ידיים - ההתעקשות על המשך הדיאלוג וההכלה של המנחים המפרשים את התהליך לאור הגישה האנליטית קבוצתית - מאפשרת שינוי. ביום השלישי חל מפנה כבמטה קסם. אוירה של פיוס ודיאלוג מילאה את החדר. השינוי התבטא באופן קונקרטי וסמלי בכך שאנשי מקצוע ותיקים ומבוגרים יותר פינו את המעגל

המשך מעמוד קודם

המרכזי, ועמיתים צעירים ונלהבים תפסו את מקומם. הרעננות הורגשה היטב ונחוותה גם כמסמלת תהליכי שינוי בתוך הארגון. האיטלקים סיפרו על אוירה קשה באיטליה ותחושה של חזרת הפאשיזם או לפחות אנטי דמוקרטיה, כאשר אמצעי התקשורת נשלטים על ידי בורסוליני, ראש ממשלתם. משתתפים מארצות אחרות הביעו אמפתיה והכרה בכאב שהביעו האיטלקים. היום האחרון הביא בכנפיו רגרסיה מסויימת, אולי מכיון שהיה קשה לעבד את הפרידה. קרוב לסיום ראיתי איך מה שכתוב בספרים על התעוררות מאבקים וכעסים כדי להקל על הפרידה מתרחש לנגד עיני.

רשמו לפניכם את הכנס הבא בעוד שלוש שנים. האגודה הבינלאומית החליטה החלטה קשה וחשובה לערוך את הכנס הבא בקולומביה שבדרום אמריקה. מקום שעד לפני זמן מה היה מוצף מגדלי ומבריחי סמים, מועד לפורענות של חטיפות ופשע, ונחשב עדיין למקום מסוכן, למרות תהליכים בולטים של שינוי חברתי שמתחוללים בו. הארגון הבינלאומי החליט לקחת את הסיכון ולתמוך בתהליכי השינוי הללו.
בהמשך, אני מצרף דיווחים של עמיתים ישראלים נוספים.

טל שוורץ
מטפלת משפחתית ומ.א. בטיפול בהבעה ויצירה:

דמינו לכם תמונה בה 1550 איש, מ-43 מדינות שונות, משתתפים בארבעה ימים של סדנאות, פאנלים, קבוצות קטנות בנוניות וגדולות: מגוון של שפות,מגוון של רגשות והרבה אקשן.
למי שלא התנסה וגם למי שהתנסה יכול העניין להיות די מציף ומבלבל.
לנחיתה רכה יותר לתוך ההמון וכניסה לאווירת הכנס, אפשרתי לעצמי הפעם להגיע ולהתנסות בקדם הכנס. בסדנא בה לקחתי חלק היה שימוש בכלים רבים מעולם הפסיכודרמה. השימוש בסוציודרמה יצר בחדר חלוקה לקבוצות שונות והעלה קונפליקטים ותהליכים מודעים ובלתי מודעים בארגונים ובחברה כולה. מנחים שנבחרו על ידי הקבוצות ניסו ליצור אינטראקציה בן הקבוצות ולבחון את השפעת ההנחיה על קבוצות, ארגונים והחברה בכללותה.
קבוצת הבוקר לאורך ימי הכנס, הייתה עבורי המקום הבטוח, והמשמעותי ביותר. הייתה זו קבוצת נשים ממקומות שונים בעולם. על אף שהנשים שהשתתפו בקבוצה זו דיברו בשפות שונות, הצליחה הקבוצה ליצור מרחב בטוח עם אינטימיות ולדבר אותם נושאים שהעסיקו אותנו כנשים. הייתה זו קבוצה מיוחדת במינה שהזכירה לי את כוחה של הקבוצה ממקום של משתתפת ולא של כמנחה. היו אלו גם כמעט הרגעים היחידים במהלך הכנס, בהם הרגשתי נוגעת ומחוברת לאנשים ועמוקות לעצמי.
סדנא נוספת ומעניינת בה השתתפתי, הייתה בנושא של נקמה .בסדנא התאפשר ללמוד מהי נקמה ולהבין את המניעים והרגשות לנקמה וכיצד ניתן לטפל בתוקפנות הנובעת מנקמה. ההבדל בן המינים בנושא תוקפנות. מה קורה במוחנו בזמן דיבור ואקט של נקמה. החיבור הקבוצתי אחר ההתלכדות יחד למען נקמה משותפת העלתה אצלי חששות וחרדה.
לראשונה בכנס זה, השתתפתי בקבוצה גדולה בפסיכודרמה. אני חייבת לציין, כי תחושותיי היו שונות לחלוטין ממה שחשתי לראשונה מהשתתפותי בקבוצה הגדולה הגרופ אנליטית. לעומת תחושה של ניכור וכאוס מהול בתוקפנות רבה, כאן חשתי כי השימוש בחימום הצליח לחבר אותי לקבוצה ולעולמי הפנימי. הופתעתי מהאקשן שיצר תחושה של ספונטאניות תוך קרבה והתחברות לאנשים שמרביתם היו אנונימיים עבורי.
בכנס הנחתי סדנא עם Regine Scholz מגרמניה. הופתענו מהענות של קרוב לארבעים משתתפים. הסדנא עסקה בתרבויות, טראומה וזהות, ושילבה טיפול באומנות ואנליזה קבוצתית. הייתה זו התנסות עמוקה ובחדר הייתה תחושה של כאב, חרדה וסערת רגשות. בחדר עלו תהיות בנוגע להיסטוריה וטראומה ושאלות האם כולנו שורדים?האם כולנו ניצולים בחיינו. שיתוף הפעולה בינינו וההכלה, הפיח בי תקווה לדיאלוג ומחשבות לכנס הבינלאומי הבא.

מישאל חירורג
פסיכולוג קליני ויועץ ארגוני, יו"ר לשעבר של "בסוד שיח", חבר במכון לאנליזה קבוצתית:

הכנס הבינלאומי ברומא היה עבורי מפגש עם תרבויות מגוונות, מסקרנות, מזמינות להכיר. השפה האיטלקית נשמעת כמו מוסיקה, ובמליאת הפתיחה הרגשתי שהתרגום מאיטלקית לאנגלית מקלקל לי. פשוט הורדתי את האוזניות של התרגום הסימולטני ובחרתי להבין מילים בודדות כמו "התלהבות" (אנצוזיאסמו- אני בודאי משבש). גם בקבוצה הגדולה היתה הרבה איטלקית, ביחוד של צעירים וצעירות שהחליפו לאט לאט במעגל הפנימי את ה"חוצנים" ששפת הקבוצתיות והאנגליות שגורה על פיהם. מלאכת ההנחיה היתה מורכבת, משום שבקבוצה הגדולה נכחו כל הדורות של אנליזה קבוצתית, מהאבות המייסדים (הופתעתי לראות לדוגמה עד כמה מלקולם פיינס, מהאבות המייסדים של האנליזה הקבוצתית, הזדקן- משום מה הנחתי שהזמן נעצר...) ועד צעירים חסרי מנוח, וגם המנהיגות הג'נדריאלית שיחקה תפקיד. אודה ולא אבוש ששמחתי מאד כשפתאום הסתבר לי שאחת המנחות נכחה בהרצאה שלי כאשר היא ציטטה אמירה של "ישראלי שאמר אתמול..". האמירה נגעה במאבקי הכח האלימים בקבוצה הגדולה. מה שאמרתי בהרצאה שעסקה בדיאלוג מתמשך בפקיעין, בו אני נוטל חלק כמשתתף, זה שבזמן מאבק קיים החשש שהדיאלוג מחליש ולא מקדם את המאבק. הישראלים, חברי המכון הישראלי לאנליזה קבוצתית, שלקחו חלק בקבוצה הגדולה היו בני ריפא, שרה קלעי, חיים וינברג, שלומית אלון, שלומית גלר, תמי אלעד, רובי פרידמן וכל אחד תרם בנוכחותו.

דר' בני ריפא נתן הרצאה בסיוע של אריק מוס. ההרצאה עסקה ביחסי הגומלין בין הקבוצה הגדולה לקבוצה הקטנה (באינטרנט). היתה מקוריות בעבודתו של בני, וניכר שהושקע זמן רב בהכנתה. הדיון בעקבותיה היה עירני ומעמיק. ולבסוף, דר' אריק מוס לקח חלק בפנל שעסק בהדרכה של מטפלים, כשכל הפנל שם דגש על עבודה עם טראומה. אריק התחלק עם המאזינים בסיפור אישי הנוגע בכאב עז, והוסיף המשגה חשובה לגבי אינטר-סוביקטיביות וטיפול בטראומה. בפנל השתתף דובר מאירלנד וריכזה אותו מרצה מארה"ב. היה מרשים ונוגע. וכמובן שכל זה אינו אלא רשימה חלקית לשפע שהכנס איפשר.

ניר צור
מנחה קבוצות בבנק לאומי

הכנס מבחינתי החל עוד לפני המועד הרשמי שלו. ההתכתבויות שהחלו לזרום בפורום האינטרנט (הפורום הישראלי להנחיה וטיפול קבוצתי) טרם פתיחתו הביאו אותי להבנה שהכנס הזה מהווה גם מפגש חברתי לקבוצות רבות המייחלות, מצפות ונרגשות לקראת מפגש זה. למרות שהכנס היה גדול מימדים מבחינת כמות המשתתפים והיקף הפעילויות השונות, במקום שררה אווירה ידידותית ומכניסת אורחים למרות שאפשר היה בקלות ל"היבלע" בהמון הרב ולהתבלבל מהשפע הייחודי של הפעילויות שהוצעו עבור המשתתפים. החלטתי להשתתף בקדם-כנס (שנמשך יום וחצי) התבררה בדיעבד כהחלטה נכונה. קדם הקכנס איפשר לי להפשיר, לצאת מההלם הראשוני ולהיכנס לכנס ברגל ימין כאשר אני מוכן ללמידה כבר ביום הראשון. הפעילות שבחרתי לעצמי בקדם הכנס, תיאטרון פלייבק, הייתה מאוד חודרנית בחוויה שלי ואולי הייתי צריך להיכנס לכנס דרך פעילות שתאפשר לי להיחשף אך בצורה הדרגתית ומתונה יותר.
מאחר וזה הכנס הראשון של ה - IAGP שבו אני משתתף ולא כל כך ידעתי כיצד להתמודד עם ההמון וההיצע האדיר של הפעילויות, העדפתי לבחור בקבוצת הבוקר שהינחו הישראליות - תמי אלעד ושלומית גלר. הקבוצה הזו הייתה מאוד משמעותית בשבילי והיוותה עבורי עוגן חזק ויציב בימים שבהם הפלגתי באוקיאנוס של הקונגרס. גולת הכותרת והפעילות המשמעותית ביותר שלי בכנס הייתה הקבוצה הגדולה של ה - Group Analysis. אומנם זו לא הפעם הראשונה שבה אני משתתף בקבוצה גדולה אך זו הפעם הראשונה שהתאהבתי במה שמתחולל בקבוצה כזאת. הוקסמתי מכך שלמרות שהקבוצה הגדולה ברומא הגיעה לנקודות משבר לא פשוטות, אנשים לא ויתרו על הקשר, לא עזבו את הקבוצה, וניסו שוב ושוב למצוא את הדרכים להתחבר לאחרים ולמצוא משמעות בקבוצה עבור עצמם.

אני מאחל לקהילת המנחים והמטפלים הקבוצתיים בישראל שתצלח במציאת הדרך להשתתף בכנס הבא של IAGP שיתקיים בקרטחנה, קולומביה, 2012.

חיים וינברג

haimw@group-psychotherapy.com

מכון ישראלי לאנליזה קבוצתית
ISRAELI INSTITUTE OF GROUP ANALYSIS

שייכות: בין כורח לבחירה
"Belonging: Between a Choice and an Inevitability"

יום העיון הראשון בסדרה
עם
דר' אליוט זייסל
זכה להצלחה ועניין רב בקרב המשתתפים

עקרי ההרצאות של דר' אליוט, דברי הפתיחה לסמינר השנתי ע"י גב' מרים ברגר
ותגובות של משתתפים ניתן לראות באתר המכון www.iiga.org.il
משתתפי הסמינר עם דר' אליוט זייסל מוזמנים להוסיף תגובות

המכון ישראלי לאנליזה קבוצתית ממשיך את ההרשמה לשני ימי העיון הבאים בסדרה עם:
דר' פרחד דלאל
פרופ' סטפן פרוש

לפרטים נוספים ולטופס ההרשמה נא ללחוץ כאן או להכנס לאתר www.iiga.org.il

סדנת השפעה לקבוצה אורגאנית

ערן אביב

הקבוצות ברוב התכניות לפיתוח מנהלים, מהניסיון שלי, הן קבוצות בהן המשתתפים הם "בני דודים", כאלו שמגיעים מחלקים שונים בארגון ובדרך כלל אינם מכירים זה את זה. בארגונים גדולים, קיימת אפילו הקפדה, עד כמה שניתן, שהמשתתפים לא יהיו מאותה יחידה ארגונית.

היתרונות להרכב כזה של משתתפים ברור הן בהיבט של הפתיחות ללמידה שלהם והיכולת להביא דילמות אמיתיות ולחשוף את הקשיים הכואבים ("אני לא צריך לראות אותו מחר בבוקר אחרי שאמרתי לו....."), והן במובן שבחדר מיוצגות מספר "מציאויות" ארגוניות שונות שמאפשרות דיאלוגים מקדמים בקבוצה, לפחות בשתי רמות: הראשונה, וכנראה גם הברורה יותר, מתייחסת לדפוסי הניהול ולמודלינג הניהולי שקיים בכל יחידה. כך למשל מנהלים שמגיעים מיחידות התפעול מתאפיינים, פעמים רבות, בניהול מובנה ומסודר. בקבוצות לא מעטות שהנחייתי, בעיקר בארגוניי היי-טק, היה מאלף לראות את הדיאלוגים בין המשתתפים הללו לבין מנהלים שהגיעו מיחידות הפיתוח, שהתאפיינו בתפיסת תפקיד מאוד מקצועית ובניהול מאוד בוסרי שחסר דפוסי ניהול מובנים. אוכלוסייה מובחנת אחרת היא מנהלים שהגיעו ממוקדים טלפוניים שהתאפיינו ביכולות הנעה גבוהות ובדפוסים מתקדמים של חניכה. המתבונן מהצד בדיונים בקבוצות השונות יכול היה להתרשם, בטעות, שמדובר באנשים מארגונים שונים לגמרי.

הרמה השנייה והחשובה לא פחות, מתייחסת לתחושת המסוגלות של המנהלים לנהל בכלל ולהשפיע ולשנות את סביבתם בפרט. כך למשל מנהלים שהגיעו מיחידות שעברו שינויים ארגוניים רבים, או מיחידות עסקיות מפסידות, היו עסוקים יותר בהישרדות ופעמים רבות התאפיינו בחשדנות כלפי התכנים הניהוליים והיכולת ליישם אותם. הדיאלוגים של המנהלים הללו עם מנהלים שהגיעו מיחידות מצליחות אפשרו למנהלים לבחון את הנחות העבודה שלהם על העולם, והובילו פעמים רבות לשינויים בתפיסת התפקיד הניהולית ובתחושת המסוגלות העצמית.

היתרונות הללו לא היו קיימים בקבוצת מנהלים בדרג ביניים שהגיעו לקורס פיתוח מנהלים מאותה החטיבה. למעט מנהלים בודדים, הקבוצה כללה את עיקר דרג ניהול הביניים של אותה חטיבה.. בטור זה אני רוצה לשתף בדילמות ובאתגרים שניצבתי בפניהם בסדנא אחת, שעסקה במיומנויות השפעה בקבוצה שכזו. המדובר בסדנא בשלהי הקורס שנבנתה משני חלקים: בחלק הראשון של הסדנא אמורים היו המשתתפים לעבוד בצוותי עבודה על פרוייקטים ארגוניים שהם בחרו כחלק מהלמידה בקורס. מתודה זו, בה נעשה שימוש בקורסים רבים, מאפשרת למשתתפים לתרגל "על אמת" קידום של נושא ארגוני או ניהולי שנמצא בתחום אחריותם. המשתתפים נדרשים לבחור נושא בעייתי העונה לקריטריונים הללו, להגדיר אותו (מה הבעיה ולמה כדאי לטפל בה) ולבנות לו תכנית שינוי. חלק מהקורסים כוללים גם ליווי של המשתתפים ביישום התכנית. מלבד העלאת היישומיות והתועלת והגיוון בפן הלימודי, מתודה זו תורמת באופן ישיר לשיפורים ארגוניים באותה היחידה. החלק השני של הסדנא התמקד בשיפור המיומנויות האישיות של המשתתפים בתחום ההשפעה והוא היה דומה למבנה קלאסי של סדנא (הרצאה קצרה, שאלונים להצפת סגנון ההשפעה האישי וכמובן תרגול).

המשימה של כל צוות בחלק הראשון של היום הייתה למקד את נושא הפרוייקט (על פי מתודולוגיה מובנית שהוכנה מראש), לאחר שבמפגש הקודם הוגדרו הנושאים באופן כללי (על ידי הקבוצה) וכל משתתף בחר על איזה פרוייקט הוא רוצה לעבוד. כעבור שעה של עבודה התוצרים של הצוותים היו מאוד דלים: צוות אחד בחר לטפל בנושא שלטעמי היה מאוד מצומצם ולא משמעותי. יתרה מזאת, ניתן היה להתמודד עם הנושא באמצעות שתי החלטות ניהוליות שניתן היה לקבל בקבוצה. הצוות השני לא הצליח להגדיר נושא לפרוייקט בכלל והדיון המשמעותי בצוות השלישי עסק במידת ההשפעה שלהם על יישום הפרוייקט בחטיבה. חשוב לציין שעל פי המתודולוגיה שהוגדרה, כל צוות נדרש לבחור בנושא לפרוייקט ולהציג אותו לאישור הנהלת החטיבה.

בהסתכלות על כל הקבוצה, אחרי שעה של עבודה קיימת התנגדות גדולה לבצע את הפרוייקטים הללו. בשלב זה החלטתי ל"כנס" את הצוותים במטרה שיעדכנו זו את זו בתוצרי העבודה שלהן ובדילמות שעלו בכל אחת מהן. לשמחתי, הצוות הראשון שהציג קיבל משוב על כך שהנושא שבחר חשוב ומקדם את החטיבה, אבל הוא אינו מתאים למטרות הקבוצה וכי יש ערוצים אחרים לטפל בנושא. הצוות השני שהציג התלבט בין שתי הגדרות של בעיה וביקש מהקבוצה לבחור באחת מהן. לאחר דיון בקבוצה על היתרונות והחסרונות של כל הגדרה, נבחרה בעיה אחת שהצוות התבקש להמשיך ולהעמיק בה. אז, אחד מחברי הצוות פנה לקבוצה ושאל: עד כמה אתם מאמינים שבאמת נצליח להשפיע? שאלה זו "הרימה להנחתה" ויצרה דיון בקבוצה במסגרתו הנחות העבודה הסמויות של המשתתפים הפכו לגלויות. ההנחות היו: (1) אנחנו לא באמת מאמינים שניתן להשפיע על הנהלת החטיבה ועל העומד בראשה; (2) אנחנו מפחדים להעלות נושאים להנהלת החטיבה משום שמייד נושתק ויבואו איתנו חשבון בהמשך. עוצמת ההנחות הללו, כמו גם העובדה שהן נאמרו בצורה כל כך גלויה היו מפתיעות. יתרה מזאת, הן היו משותפות לכל חברי הקבוצה, כאשר רק חלק קטן מהם דיבר על כך שכמנהלים הם לא יכולים להרשות לעצמם ל"היכנע" להנחות אלו. הביטויים של המשתתפים הללו היו שונים. אחד דיבר על כך שהוא מרגיש שהם הולכים צעד קדימה ואז שני צעדים אחרוה, אחר דיבר ממש על הדיסוננס שקיים אצלו ושלישי, "הצעיר" שבחבורה ביקש דוגמאות לכך שמנהל הושתק ושבאו איתו חשבון כאשר העלה נושא לשיפור למנהלי החטיבה. שאלה זו זכתה להתנפלות מצד רוב המשתתפים שהתבטאה בכמה דקות של דוגמאות אישיות.

מבחינה הנחייתית, היו לי שם מעט התערבויות. כל מה שהייתי צריך לעשות הוא לשקף מידיי פעם, בעיקר באותם הרגעים שהקבוצה "ברחה" מהדיון, בעיקר לדוגמאות מצחיקות ולפריקה של התסכול באמצעות הומור. בשלב מסויים, הקבוצה אף הסכימה שהנושא שהעלה הצוות הראשון הוא אחד מהנושאים הבודדים שכדאי לדבר עליו עם הנהלת החטיבה, גם אם הוא לא כזה משמעותי בעיני המשתתפים. חלק מהמשתתפים העצימו את הכיוון הזה בכך שהציעו עוד הצעות שכדאי להעלות להנהלת החטיבה ובעצם הם לא יסכנו אותם. מעניין היה לראות כיצד המשתתפים ממש נקרעים אל מול הדילמה, כאשר חלקם דיברו על כך שאין טעם להעלות נושאים לא ראויים ושהם בעצם משמרים בכך את דפוס ההימנעות שלהם בכך.

גם אני הייתי בתוך סערת רגשות. מצד אחד הייתי מאוד אמפטי וחשתי בעצמי את הקושי וחוסר האונים שלהם. מהיכרותי עם הנהלת החטיבה ומאירועים שהתרחשו רק מאז שאני מנחה את הקבוצה בקורס, ידעתי שהמשתתפים "יודעים" על מה הם מדברים וכי בהחלט קיימות תופעות כאלו בחטיבה. יתרה מזאת, שאלתי את עצמי האם באמת כדאי להמשיך בסדנא אם זוהי העמדה הדומיננטית בקבוצה. כיצד ניתן ללמוד על השפעה אם העמדה שאני מחזיק בה היא שאני בכלל לא יכול להשפיע ואף מסוכן לעשות זאת. הקול הנגדי שרוצה להשפיע וחושב שניתן לעשות זאת היה חלש מאוד בקבוצה. מצד שני, היה לי ברור שזהו לב ליבו של העניין. אסור לי לוותר לקבוצה במקום הזה.

כאשר הסתיים הזמן שעמד לרשות הקבוצה באותו הסשן, יצאנו להפסקת צהריים. בדיעבד נראה לי שגם הפעם ה- setting הציל את המצב. בהפסקה היה לי יותר זמן לחשוב ולעבד עם עצמי את מה שקורה, כולל ההבנה שאני מזדהה עם המשתתפים. לאור ניתוח המצב, החלטתי שהדרך הטובה ביותר להמשיך היא לבחון איתם את הנחות העבודה לאור כלי ההשפעה של המודל באמצעות שימוש בדוגמא של אחד מהצוותים. היה לי ברור שכאשר נפרוט את הנושא לפרוטות ונגדיר מה הצוות צריך לעשות כדי להשפיע, ניתן יהיה לבחון שוב את הנחות העבודה ובעיקר לחזק את הקול שרוצה להשפיע ומוכן להתמודד עם הקושי.

את יתרת הזמן בסדנא הקדשנו לכך, כאשר בכל שלב מתקיים דיון בקבוצה מה כדאי לעשות ואיך ליישם את כלי ההשפעה במקרה זה. לסיום הסדנא, ביקשתי מכל אחד להתייחס לתוצר של הצוות - עד כמה נראה לו שתכנית הפעולה תעבוד ועד כמה יישום שלה "מסוכן" לחברי הצוות. אני סגרתי את הסדנא בחיבור התובנות של המשתתפים לעמדות שהביעו בקבוצה בשלב המוקדם יותר של היום. האם זה יעבוד? אני ממש לא יודע, אבל ברור לי שמשהו נסדק בהנחות העבודה של חלק מהמשתתפים ובעיקר שקיימת יותר מוכנות לנסות ולהשפיע דרך הפרוייקטים הללו. מודל הקורס מאפשר לי להמשיך ולוות אותם במשימות הפרוייקט, כאשר ברור לי שנמשיך ונחזור לסוגיה זו בהמשך.

בית הספר לחברה ולממשל
התכנית להנחיית קבוצות בחברה רב תרבותית

המכללה האקדמית בית ברל
חברה, תרבות, אמנות וחינוך

הננו שמחים להזמינכם ליום העיון:

התנסות בקבוצה הגדולה

تجربه في المجموعة الكبيرة في مجتمع متعدد الثقافات

יום העיון יתקיים ביום רביעי 13.1.10 במכון הבינלאומי למנהיגות בבית ברל בין השעות 9:00-18:00.

يعقد اليوم في بناية -المعهد الدولي للقياده - كلية بيت- بيرل 13.1.10 بين الساعات 9:00-18:00.

כמדי שנה עורכת התוכנית להנחיית קבוצות בחברה רב תרבותית בבית ברל יום עיון התנסותי למנחי\ות קבוצות בנושא הקבוצה הגדולה. מטרת היום הינה ליצור מרחב להתנסות, חקירה, למידה והבנה של תהליכים חברתיים ארגוניים ומערכתיים, מודעים ולא מודעים כפי שבאים לידי ביטוי בהתרחשות בקבוצה הגדולה. בהמשך היום נגוע בין הקבוצה הגדולה לקבוצות קטנות שמטרתן עיבוד ועיכול החוויה האישית והמקצועית של המשתתפים בקבוצה הגדולה.

- הקבוצה הגדולה תונחה על ידי מרים שפירא, סאיד תלי וד"ר רובי פרידמן
- הקבוצות הקטנות יונחו על ידי חברי סגל התכנית ומנחים בוגרי התכנית שהוזמנו להצטרף
- במפגשי הקבוצה הגדולה ישתתפו כל באי הכנס, המשתתפים והמנחים

סדר היום

9:30-9:00	התכנסות וקפה
11:15-9:30	**קבוצה גדולה**
11:45-11:15	הפסקה
13:00-11:45	**קבוצות קטנות**
14:00-13:00	הפסקת צהריים
15:45-14:00	**קבוצה גדולה**
16:00-15:45	הפסקה
17:15-16:00	**קבוצות קטנות**
17:30-17:15	הפסקה
18:00-17:30	**סיכום היום**

מנהל יום העיון: סאיד תלי

ראש התכנית להנחיית קבוצות: ד"ר אמיתי המנחם

ההשתתפות ביום העיון כרוכה ברישום מראש והינה ללא תשלום.

אנא הסדירו השתתפותכם באמצעות אישור הגעה.

בטלפון: 09-7476339 דליק

כתובת אימייל: dalik@beitberl.ac.il

הצגת הזמנה זו בכניסה לקמפוס תאפשר השלום עבור רגיה בתעריף סטודנט - 7 ש"ח

בין נטייה [מינית] להטיה [מקצועית]

סקירה והרהורים

עליזה רוזן

עליזה רוזן [פסיכותרפיה אישית, זוגית, קבוצתית]

יום עיון שמתעסק במיניות נשמע נועז ומסקרן. יום עיון שמתעסק בנטיות מיניות של להט"ב?... מה זה בכלל?

להט"ב - ? מצלצל כמו משהו לא טוב? כמו משהו טוב? האם אפשר למצוא ביטוי ידידותי יותר שואלת גב' בתיה פנחסי?

ובכן, להט"ב - לסביות, הומואים, ביסקסואלים וטרנסג'נדרים, נועז, מסקרן וחשוב במיוחד אחרי פיגוע הרצח ההומופובי המזעזע בבר- הנוער בתל אביב.

יום העיון שמתקיים זו השנה השנייה בבית הספר לעבודה סוציאלית בתל אביב נגע בסוגיות טיפוליות בעבודה עם משפחות להט"ביות ולהט"בים ומשפחותיהם.

האולם היה מלא ברובו מאנשי מקצוע ומטפלים מהקהילה ומחוצה לה ובני משפחה שהעזו להחשף.

גב' פנחסי מבית הספר לעבודה סוציאלית בתל אביב היא החוליה המגשרת בין האקדמיה והחוג לעבודה סוציאלית בראשות פרופ' ריקי סויה לבין הקהילה. החיבור בין האקדמיה השמרנית לגופים מטפלים שקמו מתוך הקהילה לצרכים המיוחדים של החברים ומשפחותיהם הוא אמירה פוליטית חשובה לחברה בישראל.

יום העיון נערך בשיתוף עם מרכז החינוך חוש"ן ופסיכולוגיי. קצת מידע מתוך העלונים שחולקו:

חוש"ן - חינוך ושינוי - הוא מרכז החינוך של הקהילה הלהט"בית בישראל שמקיים תחת חסותו מאות פעילויות בנושאים של נטייה מינית וזהות מגדר ומטרתו שינוי הסטראוטיפים כלפי הומוסקסואליות, לסביות, ביסקסואליות וזהות מגדר בלתי נורמטיבית. כמו כן מכשיר המרכז אנשי מקצוע לעיסוק בנושאים הקשורים לקהילה.

פסיכולוגיי - ארגון מטפלות/ים לסביות, הומואים, ביסקסואלים וטרנסג'נדרים בישראל מקדם את הידע, המחקר וההכשרה בפסיכותרפיה למטופלים להט"ב בישראל וכדי לתת מענה לצרכים הייחודיים של מטפלים גאים: "אהבה בין בני/בנות אותו המין, אינה בעיה פסיכולוגית אלא תכונה אנושית נפוצה, שאינה מצריכה כל טיפול. יחד עם זאת... חשוב לכל מטפל, בן משפחה או חבר - להכיר סוגיות יחודיות בתהליך ההתבגרות של להט"ב, במאפיינים מיוחדים של הקהילה ובקשיים הניצבים כיום בפני חלק מחברי הקהילה בסביבתם הקרובה".

באולם בלטו בנוכחותם מספר לא קטן של גברים שריריים ומטופחים ששידרו מיניות קורנת לעומת נשים כבדות גוף, עטופות וחסרות מיניות כביכול.

מתוך התבוננות באוכלוסיה שהגיע חשבתי לעצמי: מה הסיבה שגבר הומוסקסואל משקיע בעצמו ומשדר מיניות ואהבה עצמית ואילו אישה לסבית לא מטפחת את מיניותה וכאילו מסתירה עצמה? מוחקת את מיניותה? נקודה למחשבה....

מחשבה זאת שעברה בראשי הבהירה לי עד כמה בדרך כלל התרשמות ראשונית מכלילה מתייגת ומחטיאה לאמת.

מכאן חשיבותו של יום העיון וחשיבותם של הסברה, מידע וחינוך כבר בבתי הספר בהם מתרכזים מתבגרים שמתחילים לגבש זהות מינית בצד זהות אישית וכן זהות קבוצתית בצד זהות חברתית.

כמטפלת קבוצתית אני עדה לבורות וסטריאוטיפיזציה באוכלוסייה. כמה לא פשוט לחברים בקבוצה או בחברה להתמודד ולהכיל אחרות ושונות. בתחילה יש אולי סקרנות, אחריה מציצנות ולאחריהן לרב מגיעה הביקורת, החשש והדחייה.

ניתן לזהות שבכולנו מסתתר גזען קטן ומפוחד. גם הומופובייה היא סוג של גזענות.

מטרתו של יום העיון היתה להציג את חשיבות ההסברה והעבודה הטיפולית עם הפרט והקבוצה כדי לתת מקום ומענה לתחושות ראשוניות לא מעובדות.

"טיפול משפחתי מבוסס התקשרות" - ד"ר גארי דיימונד - פסיכולוג ומטפל משפחתי שעובד עם בני נוער גאה חשף מודל של טיפול משפחתי מבוסס התקשרות שהוא אחד ממפתחיו: המודל מתמקד בשיקום הקשר הורה-ילד על מנת להפחית ביקורת ודחייה הורית וליצור אפשרות ליחסים פתוחים, מקבלים ותומכים.

התפיסה בארץ היא שהבית והמשפחה הם גורמי תמיכה/דחייה משמעותיים ביותר בחיי מתבגר ומשפיעים על הבריאות הנפשית והתפקוד שלו.

בגיל ההתבגרות תהליך האינדווידואציה וגיבוש הזהות מחייב קבלה, אהבה והערכה של הנער/ה על ידי הוריו ומשפחתו. יש עדות למשפחות שמגיבות למתבגר/ת הלהט"בי/ת באמביוולנטיות, רתיעה, ביטול, בושה, אכזבה, דחייה ואף אלימות. תגובות אלו מובילות לא רק לכעס, אכזבה וביטול עצמי של המתבגר/ת אלא אף להרס הקשר הורה-ילד.

ד"ר דיימונד מוסיף ואומר שאצל מתבגרים להט"בים העדר תמיכה והגנה מצד המשפחה מדאיג במיוחד לאור ההפלייה, ההצקות וההתעללות שהמתבגרים חווים במסגרות חוץ משפחתיות.

המודל מציע מהלך טיפולי בן ארבעה שלבים כשבכל שלב מתמודדים השותפים עם רגשות של חוסר אמון, כאב, פחדים, אובדנים והמשאלות לקשר קרוב ותומך. ניתנת הזדמנות לעצב ולתרגל התנהגות הורית אחרת ומקבלת של הקשבה, הזדהות ותמיכה שבה ההורים והמשפחה הם הכתובת בעת משבר או מצוקה. דיימונד מחזק את התפיסה שכל מתבגר ויהיה אנרכיסט ומורד ככל שיהיה זקוק ומחפש את הצורך בקבלה הורית ומשפחתית לשם התפתחות העצמי ומציע חוויית הקשרות מתקנת!

תהליכים רגשיים לקראת הורות משותפת ללא זוגיות - הרצאתו של מר עופר ספיר - פסיכולוג ומנהל המסלול לטיפול דינמי לילדים ומבוגרים בת.ל.מ. תל-אביב התייחסה לחשיבותם ונחיצותם של תהליכים רגשיים לקראת הורות משותפת ללא זוגיות. מדבריו:

"בחברה העכשווית מתקיימת תפיסת חיים המושתתת על זכויות הפרט, גיוון, פלורליזם וקבלה של אפשרויות חיים שונות. כחלק מתפיסה זאת הולכות ונוצרות מערכות משפחתיות שונות מן המשפחה המסורתית...בה ההורים אינם קשורים בקשר זוגי אלא יוצרים התקשרות במטרה להיות הורים לילד משותף....אך לעיתים לפתיחות ולליברליות מתלווה מחיר של הכחשה או הימנעות מנגיעה בכאב, בוויתור, בחלקיות, בהתמודדות המורכבת עם שונות.... קשר בין שותפים להורות הוא אחד מהקשרים הנצחיים שיש. כאשר אין בו מרחב למגע בפנטזיות ובכאב על הוויתור עליהם, יש פוטנציאל גדול לתחושות לא מעובדות אצל כל אחד מההורים בנפרד [תקשורת תוך אישית] וגם בשותפות ביניהם [תקשורת בין אישית]".

ספיר מציין את תהליך איבוד האבל כתנאי הכרחי ובסיסי לקראת שלב ההורות. הוא מודע לסיסמה: "טובת הילד" או ההצהרה שהדאגה העיקרית היא "צרכי הילד" אך טוען שבלי התבוננות פנימה וללא תהליך עיבוד האבל, לא תיבנה ההשלמה הפנימית שתוביל בהמשך לראיית האחר וצרכיו כשונים משלי.

"ילד הוא פרי האהבה" טוענת התפיסה הרומנטית. אך מהו מקום הילד בהורות ללא זוגיות רומנטית או אהבה? מה היכולת של כל אחד מההורים להיות באינטימיות ובנפרדות בו זמנית? כאן נדרשת התמודדות רגשית, התמודדות עם פנטזיות, עם חרדות ומשאלות. עיבוד האבל סביב האובדן של המשפחה הקלאסית חיוני ונחוץ כדי לבנות עבור הילד מרחב שבו כל הורה בנפרד מאפשר לו אינטימיות ונפרדות, אך הוא זקוק גם להורים שיש ביניהם מרחב פוטנציאלי של תקשורת, של כבוד ושל יכולת ראיית האחר וצרכיו.

ילד בא לעולם - להורות אחרת - למשפחה אחרת - מביא התרגשות ושמחה אך גם מתח ואבל. נדרשת התמודדות רגשית פתוחה ללא הימנעות והכחשה!

"מתביישים להתבייש" - גב' רבקה הראל - פסיכותרפיסטית ומטפלת משפחתית וקבוצתית רואה בתחושת הבושה חוויה אוניברסאלית

המשך מעמוד קודם

שאינה זוכה לתשומת הלב הראוייה. הראל מציעה להתייחס לבושה כרגש מובחן ומובדל. היא מתארת את הבושה כרכת לב מטיבעה, צנועה ונסתרת אך בעלת נוכחות בחיי הפרט, בחיי הזוג, המשפחה ובחברה.

הבושה הינו רגש שאנו מסתירים ומצניעים: "תקחי את כל הבושות שלך לקבר" אומרת האימא לביתה, "אוי לאותה בושה" אומר האב לבנו. אנו מסתירים ומשתיקים ארועים שיש בהם בושה מחשש לבוז של אחרים ולבוז שלנו את עצמנו. לרובנו הבושה היא חוויה בלתי נסבלת שקשה לדבר עליה. מתביישים בה, מתביישים להתבייש!

הראל מציעה להוציא את הבושה מהארון, לחקור את השפעתה על איכות חיינו וטוענת שאנו נוהגים לחבר אותה עם תימות מסתירות כמו "הרגשת דיכאון", "דמורליזציה", "להיות קורבן של החברה" ו"שחיקה" ובכך שוללים אותה כרגש לגיטימי.

לדבר על הבושה והעלתה למודעות, סולל עוד נתיב לעולמנו הפנימי. הראל רואה קשר הדוק בין התמודדות עם בושה שעולה בהווה עם סיפורי בושה קדומים. מאחורי הבושה העכשווית מסתתרת בושה עתיקה שמשפיעה וחונקת את הנפש. ההכרה והחקירה של הבושה והוצאתה ממחשכי התודעה פותחת ומשחררת את התודעה כאילו "מורידים אבן מהלב".

מה זאת בושה? במי מתביישים? מי מתבייש בנו? בושה כי אנחנו לא חושפים או כי חושפים יותר מידי? הבושה פוגעת ומטלטלת את הדימוי העצמי, גורמת לירידה בערך העצמי והתוצאה: פחד, אשמה, סוד, שקר! תחושת הבושה היא בעלת אפקט כואב שגורם לנפש לרצות להעלם: "שהאדמה תפתח את פיה ותבלע אותי".

לכולנו יש סיפורים שמתקשרים לבושה. סיפורים שיש להתירם. סיפורים שהופכים לסוד. הסיפור המוסתר, הסוד הם לא בראש הכתר אלא מוסתרים בחצץ אפל בלשונה של הראל. סודות וסיפורי בושה מנתקים אותנו מעצמנו. הם הופכים לשיריון, למסיכה שנדבקת ומכתימה את נשמתנו. מתחת נשמר פצע פנימי חי ומדמם. לגיטימציה והכרה בבושה ובסוד, תוך חשיפה זהירה של הסיפור מאחורי הבושה מטפלים בפצע הפתוח שלא נעלם אך הופך לצלקת מגלידה. עם פצע מדמם אי אפשר לחיות, עם צלקת אפשר:

"להפוך פצע פתוח לצלקת" [ק.פ. אסטס]. להוציא את הבושה מהארון!

בהמשך היום התקיימו סדנאות בקבוצות קטנות בהן הקהל לקח חלק פעיל יותר והוא הסתיים בפנל מסכם שבו מספר מומחים הציגו מחקר או עבודה.

השילוב בין ההרצאות והעבודות היה מאיר עיניים ופתח נושאים חשובים למחשבה וחקירה.

חשיבותו העיקרית של היום בעיני היא קודם כל בחיבור של הקהילה המקצועית/שמרנית אל קהילה תוססת, מתעוררת ומעוררת, שדורשת לגיטימציה, הכרה והתאמה לצרכיה.

הצרכים של להט"בים הם צרכים אוניברסאליים. ההתמודדויות והקשיים הם אנושיים ומוכרים לכולנו. כל הרצאה ועבודה יכולים להעשיר עבודה טיפולית גם עם אוכלוסייה "נורמטיבית" כביכול כמו מטופלת פרטנית שמספרת לי שאחיה הצעיר "לא סגור על הנטייה המינית שלו" כדבריה, אך אימא שלהם ממהרת לכוון אותו ומודיעה לו: "כדאי שתהיה סגור ומהר אחרת אני מתאבדת ואבא ימות מבושה!"

יש להכיר בכך שהומוסקסואליות וביסקסואליות אינן מהוות עדות לחולי נפשי. רק דעות קדומות ובלתי מדוייקות, בורות ופחד להתמודד עם השונה ממני, מרחיקים משפחה וחברה מבניה ובנותיה. זה מעיד יותר על המרחיק מהמורחק. אך המחיר הוא קשה וכואב לשני הצדדים.

קישורים: חושן - www.hoshen.org

פסיכולוגיי - www.hebpsy.net/net

הזמנה לקבוצת קריאה של קהילת קבוצות

שלום רב,
הנך מוזמן/ת להשתתף בקבוצת קריאה על הנחיית קבוצות.
הקבוצה תתקיים ברח' ז'בוטיסקי 10 בירושלים, אחת לשלושה שבועות, בימי חמישי, בין השעות 20:00-22:15.
קבוצת הקריאה תתכנס ל-14 פגישות וישתתפו בה שמונה עד תריסר משתתפים קבועים. כל משתתף יקבל מקראה עם המאמרים הרלוונטים.
בנוסף למפגש הפתיחה ולמפגש הסיום, נעמיק במפגשים ב-4 יחידות תוכן:

נושאי היחידה	והתיאורטיקנים שייסקרו:
פגישות 2-4: הגישה המערכתית והאסטרטגית	אגזריאן
פגישות 5-7: הגישה ההתיחסותית בדגש על טיפול קבוצתי	מיטשל, בנג'מין, ארון, והופמן
פגישות 8-10: הגישה האנליטית, יחסי אוביקט בקבוצות ופסיכולוגית האגו	פוקס, ביון, ויניקוט, בולאס, פיירברן, וקרנברג
פגישות 11-13: שימוש באמצעים קוגניטיביים-התנהגותיים, קו תרפיה דיאלקטית, קבוצות גוף-נפש	בק

תידרש קריאה בין המפגשים ושיתוף בחומרים מהפרקטיקה.
עלות: 100 ₪ למפגש + מע"מ. העלות כוללת קפה וכיבוד קל.
תנאי קבלה: ניסיון בהנחיה והכשרה פורמלית בתחום ברה"ן או הנחיית קבוצות. הקבוצה תפתח בינואר 2010.
בסיום השנה, יידרש כל משתתף להגיש עבודה בנושא ספציפי שיסוכם עם המנחים, ללומדים שיעמדו בדרישות תוענק תעודת סיום מטעם קהילת קבוצות.

מנחים:
הרנן פאבלוקס, M.A בטיפול בהבעה ויצירה, מטפל בפסיכודרמה, חבר הועד המנהל של המכון הישראלי לאנליזה קבוצתית, מטפל קבוצתי ופרטני בבית ספר צורים לחינוך מיוחד, מטפל קבוצתי ופרטני במבוגרים ובמתבגרים בקליניקה פרטית.
תמר עיני - להמן, M.A בטיפול במוסיקה, בוגרת וחברת המכון הישראלי לאנליזה קבוצתית, מטפלת פרטנית, בילדים מתבגרים ומבוגרים במיט"ל ירושלים, מטפלת קבוצתית במבוגרים בקהילת קבוצות, מטפלת בקליניקה פרטית בכל הגילאים. מלמדת במכללת דוד ילין, מדריכה.

להרשמה: herfavel@gmail.com (הרנן) ophri@zahav.net.il (תמר)

הנחיית קבוצות תוכן

תהליך טבעה של הקבוצה ככלי מקדם למידה

בת-חן שפירא ואורית שרת פורטר

מאמר זה מציג תמצית של מודל יישומי להנחיית תוכן-תהליך בלמידה בקבוצות המדגיש את כוחו של התהליך הקבוצתי ככלי מקדם למידה1. מודל זה מבוסס על דרך ההנחיה שלנו, שהתגבשה במהלך השנים, יחד ולחוד, בחיפוש אחר דרך הולמת לשי־לוב הידע התיאורטי בהנחיית קבוצות עם הגישה ההומאנית לתהליכי למידה והתפתחות, ובמרכזו אחריות המנחה על יצירת מרחב קבוצתי בטוח ומוגן המאפשר התפתחות ולמידה.

הקדמה

קבוצות למידה נבדלות זו מזו מבחינת קהלי היעד (מורים, נשים, מנהלים), מבחינת הנושאים והמטרות (לימודי הנחיית קבוצות, הכשרת מדריכות הכנה ללידה, יזמות או מנהיגות), ומבחינת אופי הלמידה (מלמידה פרונטאלית של מורה/מרצה, ועד למידה תוך התנסות והשתתפות פעילה). המכנה המשותף לכולן הוא שהלמידה מתרחשת בקבוצה.

המודל המוצג מתייחס לקבוצות למידה והתפתחות תוך התנסות והשתתפות פעילה. לתהליכי למידה אלה קראנו קורסדנא פרקטי-דינמי היות ומטרתו להעניק תוכן פרקטי - ידע ומיומנויות (קורס) ובמקביל, לכוון לתהליך דינמי של העצמה והתפתחות אישית-רגשית המושגים באמצעות התנסות וחוויה (סדנא). קורסדנא מתקיים, לרוב, ב"ישיבה במעגל מול לוח" ומתבסס על למידה תוך שיתוף, כשחברי הקבוצה עוברים תהליך אישי ובין-אישי תוך חשיפה מתבקשת. המנחה נע, בהתאם לצורך, בין פעולות הנחייה כשהוא יושב במעגל, לפעולות הוראה ליד הלוח. ישנה הזמנה לבירור מניעים ורצונות, להגיע להבנות, לבטאן ולתרגלן עם חברי הקבוצה באופן מובנה או ספונטאני.

יצירת פניות ללמידה בקבוצה

השתתפות בקבוצה, התכוונות לשינוי והתמודדות עם למידה, ובפרט תוך התנסות, הכרוכה בחשיפה ומעורבות רגשית, עשויה לעורר תכנים רגשיים שעלולים לשאוב את הפניות הנחוצה ללמידה. אנו מאמינות כי למידה איכותית מתקיימת כאשר מוצב בפני הלומדים רף תסכול המגרה סקרנות וחקירה אך נמנע מתסכול יתר משתק או מטלטל. למידה כזו מתאפשרת במרחב קבוצתי מוגן שבטוח להתנסות בו.

באחריות המנחה ליצור את האקלים בקבוצה המאפשר התנסות, תהייה וטעייה, זאת באמצעות יצירת הלימה בין התוכן לתהליך. הלימה כזו ממתנת ומרגיעה את הצורך למקד פניות בתכנים הרגשיים שעלולים לחבל בלמידה, ומפנה מקום להתנסות בלמידה תוך חוויות חיוביות של שייכות בריאה ומעצימה לקבוצה.

תוכנית למידה המתוכננת ומונחית מתוך המודעות שלהשגת פניות ללמידה ולהתפתחות אישית נדרש אקלים קבוצה בעל אמון, משרה בטחון וודאות, ומשמשת כמסגרת בה חברי הקבוצה יוכלו להתנסות בדברים חדשים, בהדרגתיות לצד ותוך התפתחות הקבוצה.

לאורך הדרך על המנחה לשמור על גבולות המרחב הקבוצתי (באמצעות הסטינג) ולתחזקם באופן עקבי ויציב מתוך הכרה בהשפעתם על התהליך והאקלים השורר בו. השמירה על הסטינג באופן תקשורתי ואמפאתי יוצרת את חוויית המוגנות שמאפשרת לקבוצה ולחבריה להתפתח ולהפוך למרחב משותף של למידה אפקטיבית.

מודל ההנחיה תוכן-תהליך ללמידה בקבוצות

מודל ההנחייה המתואר הנו אקלקטי מבחינה תיאורטית ומשלב בין עקרונות מתיאוריות מרכזיות בהנחיית קבוצות: התפתחות הקבוצה בשלבים, יחסי אובייקט והקבוצה כישות. התיאוריות הללו מכירות בטבעה של קבוצה ומלמדות כי "עולמה הפנימי של הקבוצה" מורכב מחומרים רגשיים המובאים 'כאן ועכשיו' למרחב הקבוצתי בשיח ספונטאני, באופן גלוי אך לא תמיד במודע. ההכרה במאפיינים טיפוסיים של קבוצות, ובעיקרם בקיומן של שתי הרמות - הגלויה והסמויה, מאפשרים מידה של צפי ופענוח של הכוחות הסמויים המתקיימים בקבוצה על ידי המתחולל בהתרחשות הגלויה.

הנחיית תוכן-תהליך הנה כלי מתבקש להובלת קורסדנא, בהתייחסה הן להשפעת התהליך בקבוצה על תכניה והן להשפעת תכני הלמידה על התהליך הקבוצתי. המנחה בדרך זו, מחפש דרכים ליצירת הלימה בין שתי הרמות - הרמה הגלויה של התוכן (text) והרמה הסמויה של התהליך (subtext). לפיכך, לצד בקיאות בתכני הלמידה, הכרות עם מאפייני התהליך הסמוי והכרה בהם הנה תנאי מתבקש להובלת קבוצה ללמידה משמעותית. יצירת ההלימה בין התוכן הנלמד לתהליך הקבוצתי הופכת את הקבוצה לאמצעי מתודי עיקרי ומרתק, כשההפעלות המתודיות שנועדו לחוויה, המחשה, תרגול והתנסות, משמשות גם הן כלי ליצירת ההלימה המתבקשת.

מודל ההנחייה בקורסדנא מתייחס להנחיית תוכן-תהליך כפי שהיא מתקיימת במבנה המורכב של קבוצות למידה תוך התנסות, לכן מתבקש להגדיר את המושגים 'תוכן' ו'תהליך', כפי שהם באים לביטוי בקבוצות הללו.

1. תוכן - כל המתחולל ברמה הגלויה של הקבוצה באופן מוחשי, כולל החומר הלימודי העיוני (מידע) והפרקטי (התנסויות) הנלמד בקבוצה, השיח המילולי וכל התרחשות שמתקיימת בקבוצה.
2. תהליך - כל המתקיים ברמה הסמויה של הקבוצה באופן בלתי מוחשי ולרוב בלתי מודע.

התהליך כולל שני מרכיבים שלכל אחד מהם מאפיינים טיפוסיים וכל אחד מעלה סוגיות הנשזרות יחד לכדי תהליך אינטגרטיבי פרקטי-דינמי.

1. התהליך הדינמי האוניברסאלי - המתרחש בין חברי הקבוצה, וביניהם לבין המנחה, ללא קשר לסוג הקבוצה ומטרותיה, באופן דומה בכל הקבוצות, באמצעות מנגנוני העברה, השלכה והזדהות.
2. התהליך הדינמי תלוי-המשימה - האופייני לקבוצות בעלות מטרה ספציפית (רכישת המיומנות החדשה - השתלבות בעולם העבודה, פתיחת עסק, הנחיית קבוצה, אורח חיים בריא).

בעוד מנחה תהליך יציע לקבוצה שאלות מנחות המכוונות להתבוננות על התהליך האוניברסאלי ומנחה תוכן יציע התבוננות בתהליך תלוי-המשימה, מנחה תוכן-תהליך בקורסדנא פרקטי-דינמי יתייחס לשני המרכיבים (תוכן ותהליך) כשהוא שואף ליצור ביניהם הלימה ומוביל את הקבוצה בהתאם למטרותיה, להתבוננות על המכלול בדגשים ובמינונים משתנים ובהקשר לתוכן הנלמד. זאת מתוך ההבנה כי בשעה שהתכנים האישיים-רגשיים הרוחשים ברמה הסמויה מקבלים ביטוי ברמה הגלויה הם עשויים לגרום להפרעות וחוסר שקט המחבלים ביכולת הלמידה. השתקת קולות אלה והתייחסות אליהם רק כגורם מפריע להשגת המטרה מחמיצה את ההזדמנות לראותם כביטויי התהליך הסמוי כפי שהוא מתחולל 'כאן ועכשיו', ולרתמם ללמידה ולמען ההתפתחות האישית-רגשית.

זהות המנחה ואחריות מקצועית

יצירת ההלימה בין התוכן לתהליך מהווה אתגר הנחייתי מורכב ומרתק. לתפיסתנו, המנחה בקורסדנא אחראי הן על למידה משמעותית והן על כינון חוויית קבוצה חיובית. לשם כך נדרשת ממנו התבוננות מתוך מרווח רחב דיו בינו לבין הקבוצה, סבלנות וסובלנות והתמודדות עם מצבים מעורפלים. מורכבות זו נובעת מהתנועה בין התכוונות לתהליך ובין התכוונות לתוצאות. הוא נידרש לנווט את התהליך ובתוכו, במצבים בהם לא קיימת "נוסחה להצלחה", מכיוון שריבוי מרכיבי התהליך יוצר אינספור וריאציות. לכן, מניסיוננו ולטעמנו, מנחה המעוגן בסטינג שמספק הגדרות ברורות ומתוקשרות של המטרות, מקפיד להגן עליו ולתחזק אותו, שחש את 'דופק' הקבוצה ואת הצרכים העמוקים של חבריה (שלעיתים מוסווים תחת התנגדויות או התנהגויות הרסניות), עשוי לנווט את הקבוצה ליעדיה תוך שימוש אחראי, מודע ומחושב בכלים המקצועיים ובדינמיקה של התהליך. התנהלות כזאת מתאפשרת כאשר המנחה בקי בתכנים, מאמין בהם ומזוהה עמם, פועל באורך רוח הנסמך על ניסיון וידע מקצועי, סומך על עצמו ועל חברי הקבוצה ונמנע מלהאיץ בתהליך מתוך מניעים חיצוניים, פועל בהומניות, ענווה וצניעות, נזהר מפרשנויות ספקולטיביות וקביעות חד משמעיות שעלולות להחוות ככפייה ומזמנות ריצוי.

המשך מעמוד קודם

סיכום

מודל ההנחייה שתואר במאמר, בהיותו מתבסס על העיקרון שקיימת בקבוצה רמה סמויה לא מודעת משותפת, מאפשר למנחה לייחס משמעות לכל התרחשות ב'כאן ועכשיו', ולעורר בקרב חברי הקבוצה לגיטימציה להתנסות ולקבל הכרה על ערכה ותרומתה של ההתנסות האישית למרחב הקבוצתי.

Your browser may not support display of this image. כאשר מתקיימת הלימה בין התוכן לתהליך, השיח הקבוצתי הגלוי מתייחס הן לנושא הנלמד והן לסוגיות התהליך, כך שנשמר האיזון בין המטרות הפרקטיות לדינמיות והעיסוק בתהליך אינו בא על חשבון השגת המשימה. המרחב המוגן והאקלים הבטוח מאפשרים למידת תוכן עיוני ורכישת מיומנויות מעשיות במסגרת ובאמצעות התהליך הקבוצתי בתוכנית למידה מובנית. בדרך זו טבעה של הקבוצה הופך לכלי מקדם למידה, שמועצמת, מובהרת, מומחשת והופכת למעניינת, משמעותית ורלוונטית בהיותה נובעת מתוך הקבוצה ונוגעת בסוגיות המעסיקות את חבריה במהלך חייה.

© כל הזכויות שמורות לאורית שרת פורטר ובת-חן שפירא - טבעה של קבוצה

על המנחות

אורית שרת פורטר - מנחה, סופרת
תבונת הקבוצה וההנחיה
oritshp@netvision.net.il
בעלת תואר שני בהנחיית קבוצות בשילוב אמנויות
מנחה ומלמדת הנחיית קבוצות תוכן-תהליך
במסגרות שונות
מדריכה מנחים

בת-חן שפירא - מנחה, מדריכה, מאמנת
ליצור את עצמנו לדעת
batchens@netvision.net.il
בעלת תואר שני בהנחיית קבוצות בשילוב אמנויות

מכון אביב

ברצוננו להביא לידיעתכם כי עומדות להיפתח השתלמויות לאנשי מקצוע במרכז אביב בשנה הקרובה. הלימוד הינו בקבוצות קטנות על מנת לאפשר דיון פורה, פתיחות ולימוד משותף.

להלן פירוט הסמינרים והסדנאות:

שלושה שימושים לחלימה ולסיפור החלום

מטרת הסדנה היא שיפור המיומנויות לעסוק בהיבטים הלא מודעים במפגש הטיפולי. במפגשים נתמודד עם הקשיים הרגשיים של המטופל, עם עיבוד חלומותיו ולחלומותינו, כמו כן עם הפנטזיה והרזוננס שלנו על המטופל/מטופלים. הסדנה תשלב תיאוריה עם התנסות אישית, ויעשה תרגול של הגישות השונות לחלום.
מנחה: ד"ר רובי פרידמן - פסיכולוג קליני ואנליטיקאי קבוצתי.
מפגש ראשון יתקיים בתאריך: 13.11.2009. מועד אחרון להרשמה: 01.11.2009.

חלימה וחשיבה במחשבתו של ביון בתהליכי יסוד בהתפתחות הנפש

הסמינר יעסוק בתהליכי חשיבה וחלימה כתהליכים הבונים את הנפש ומקיימים את החיים הנפשיים, כפי שאלו מתבטאים במחשבתו התיאורטית והקלינית של ביון. יודגש השימוש הקליני ברעיונות אלו בעזרת קריאה בסמינרים הקליניים אותם הדריך ביון ובעזרת ויניטות שיובאו על ידי המשתתפים.
מנחה: ד"ר משה ברגשטיין - מורה בתוכנית לפסיכותרפיה בביה"ס לרפואה ובתכנית "הידברות".
מפגש ראשון יתקיים בתאריך: 21.12.2009. מועד אחרון להרשמה: 06.12.2009.

הטיפול הקשה

הטיפול הוא קשה כאשר עלינו להתמודד עם מציאות נפשית שנחווית כבלתי נסבלת במפגש הבינאישי בחדר הטיפולים. בסמינר ננסה להבין את אותה מציאות מאספקטים התפתחותיים, כמו הכלה, ידיעה והענקת משמעות. וכן מהפן של יחסי האובייקט, נפרדות ואחדות. התיאורטיקנים שנדון בהם יהיו מלני קליין, בטי ג'וזף, אסתר ביק, אן אלברז ועוד.
מנחה: מרגי קפלינסקי - מדריכה ושותפה לצוות ההנהלה בתוכנית לפסיכותרפיה באונ' ת"א.
מפגש ראשון יתקיים בתאריך: 23.02.2010

היסטריה ומיניות

לאחר שההיסטריה הייתה מרכזית בכינון הפסיכואנליזה היא הלכה ונדחקה במידה רבה לשוליים למשך שנים רבות. הסמינר ינסה לברר את הבעייתיות והמורכבות של ההיסטריה בפסיכואנליזה היום.
מנחה: ד"ר איתמר לוי - פסיכואנליטיקאי מנחה בחברה הפסיכואנליטית הישראלית.
מפגש ראשון יתקיים בתאריך: 14.03.2010

פרספקטיבה

סדנה חווייתית ותיאורטית עם 'פרספקטיבה' - הן כמושג והן כעמדה - דרך התנסות בחומרי יצירה, באופן אישי ובקבוצה, ודרך קריאה בחומרים תיאורטיים מתחומי האומנות, הפילוסופיה והפסיכותרפיה.
מנחה: ראומה ויינברג - מטפלת באמנות. מלמדת ומדריכה באוניברסיטת לסלי.
מפגש ראשון יתקיים בתאריך: 08.04.2010

לפרטים והרשמה ניתן לפנות למרכז אביב, בטלפון: 03-6206417
או במייל: aviv.clinic@gmail.com

הנחיית תוכן-תהליך-משימה בקבוצות למידה וצוותי עבודה

עבודה קבוצתית בשילוב אומנויות עם הגיל השלישי

שלי השחר (M.A), מוניקה פרידמן (M.A)

מרכז "מראות" להנחיית קבוצות

מבוא

מאמר זה מציג מודל של עבודה קבוצתית בשילוב אומנויות עם בני הגיל השלישי בדיור המוגן, ה"בית ברמת השרון". הוא בא להדגיש את יעילותה ואת תרומתה של מסגרת קבוצתית המשלבת אומנויות. שילוב זה מציע למשתתפים דרך יצירתית וגמישה להתבוננות על החיים, הכרה בערך עצמם וביכולותיהם והתחברות לצרכים ולחלומות. כל זאת במטרה להפיק את מירב ההנאה מהחיים, תוך תחושה של התחדשות ותקווה לצמיחה אישית. השימוש בתנועה, במוסיקה ובאומנות פלסטית, מעצים את הפוטנציאל היצירתי האישי הגלום בכל אחד ואחד ופותח חלון להזדמנויות חדשות. בשלב זה של החיים, מתמודד האדם עם שינויים רבים המחייבים הסתגלות מחדש. ההשתתפות בקבוצה מזמנת מרחב מוגן להתבוננות, למודעות לשיתוף ולפיתוח דרכי התמודדות עם שינויים אלה. הרציונאל לעבודה קבוצתית, מתבסס על הניסיון המוכח לגבי תרומתה של הקבוצה לתהליכים הריפויים המתאפשרים למשתתפיה.

המודל הקבוצתי המוצע במאמר זה מתאר את האופן בו המרכיבים של "בריאות חיובית" (positive health) (בר-טור, 2006), באים לידי ביטוי בעבודה הקבוצתית.

המעבר לדיור המוגן

העלייה בתוחלת החיים והשיפור באיכות החיים, יצרו תנאים וצרכים חדשים לבני הגיל השלישי. ההתפתחות המואצת של בתי הדיור המוגן, היא אחת התוצאות של היענות לצרכים אלו. מקומות רבים שנפתחו במרוצת השנים האחרונות אכן מספקים לאוכלוסייה זו איכות חיים טובה: סביבה נוחה, אסטטית ומודרנית, מגוון רחב של פעילויות וחוגים, מסגרת חברתית ותחושה של ביטחון אישי וסביבתי. המעבר לחיים בדיור המוגן, כרוך בתהליכי התאקלמות והשתלבות, הכוללים בתוכם תמורות ושינויים פיזיים ונפשיים, זאת בנוסף לקשיים ולאתגרים המאפיינים גיל זה. המעבר לדיור המוגן מזמן לרבים מן האנשים התנסויות והזדמנויות חדשות אשר באמצעותן הם יכולים לגלות ולממש יכולות, שטרם באו לביטוי בחייהם עד כה. מדובר על האפשרות להתחדשות ולצמיחה, ליצירתיות, לפיתוח תחומי עניין חדשים, ליצירת קשרים חברתיים חדשים ועוד. כל אלה עשויים לשפר באופן משמעותי את איכות החיים של הדיירים.

יחד עם זאת, במקומות רבים עדיין חסרות מסגרות העונות על הצרכים הנפשיים והרגשיים של הדיירים. מסגרות בהן ניתן לחלוק ולהביע את המצוקות, את ההתלבטויות, לשתף ברגשות, להקשיב ולהשמיע, לתרום ולהיתרם.

אתגר ושינוי בגיל השלישי

בר-טור, במאמרה "האתגר שבהזדקנות מנקודת מבטו של האדם המבוגר והמטפל בו" (בר-טור, 2007), כותבת, שאם נלמד את האדם המבוגר לזהות רגשות כמו תסכול, עצב, געגוע וכעס, נוכל אולי לסייע לו לבטא אותם בתקשורת מילולית. ההרחבה של רפרטואר הרגשות שלו, לדבריה, יכולה לשחרר ולהקל על סימפטומים סומטים שמהווים לא פעם תחליף לביטוי הרגשי. האתגר המהותי בזקנה, הוא ליצור שוב ושוב הזדמנויות שיעמיקו את הקרבה, את האינטימיות ואת החשיפה העצמית עם חבר, שכן או עמית, בן או בת, נכד או נכדה. אם בני גיל הזהב ישכילו לנצל את הזקנה להרפתקאות חדשות, לשבור את החוקים והעכבות, ימשיכו ליצור, לאהוב, ללמוד ולבלות מתוך הכרה והשלמה עם זקנתם, אזי יוכלו להרגיש תחושת חופש אמיתית (פרידן, 1996). ניצה אייל כותבת (אייל, 2008), שאדם, למרות היותו מבוגר עדיין פתוח לשינויים בעמדותיו, ערכיו והתנהגויותיו, והיכולת לגמישות ולשינוי - קיימת.

מתוך אמונה בגישות אלו, ומתוך תחושת השליחות להביא את צורת החשיבה הזו אל אוכלוסיית הגיל השלישי, צמח ב"מרכז מראות" הרעיון להקים קבוצות לדיירים בדיור המוגן, אשר תפעלנה בדרכים יצירתיות שונות ומגוונות, המשלבות שיחות, אומנויות ודרכי חשיבה ייחודיות, ויתנו מענה לצרכים הנפשיים השונים של דיירי הדיור המוגן.

מרכיביה של הבריאות החיובית

הבריאות הנפשית משקפת את ההתמודדות של האדם במהלך חייו עם המציאות המשתנה בעקבות ההזדקנות ואת תהליך ההסתגלות לשינויים אלה. הבריאות הנפשית היא מרכיב חשוב של הבריאות החיובית הכוללת בתוכה מרכיבים ביולוגים ופסיכו-חברתיים, כפי שמוצג במאמרה של בר-טור (בר-טור, 2006).

בר-טור מאפיינת שישה מרכיבים שבאמצעותם ניתן למדוד את קיומה של ה"בריאות החיובית": (1) קבלה עצמית וקבלת העבר שלי, (2) קשר חיובי משמעותי עם לפחות אדם אחד, (3) תחושה של אוטונומיה בקבלת החלטות וניהול חיים, (4) שליטה אופטימאלית בסביבה לשם מימוש רצונות ותוכניות, (5) מטרות ברורות בחיים ו-(6) תחושה מתמדת של התפתחות.

גורמים אלה, שהוגדרו כמרכיבי הבריאות החיובית, מקבלים דגש בעבודה הקבוצתית המתוארת במאמר זה.

גורמים מרפאים בקבוצה

להשתתפות בקבוצה יתרונות רבים, הנעוצים בבסיס כל עבודה קבוצתית.

ארווין יאלום, מחוקרי הקבוצות הבולטים, מציין את הגורמים העיקריים המאפיינים עבודה קבוצתית (יאלום, 2006): הפחת תקווה, אוניברסליות, הקניית מידע, אלטרואיזם, שחזור מתקן של הקבוצה המשפחתית הראשונית, פיתוח טכניקת חיברות, חיקוי, למידה בין-אישית ולכידות קבוצתית.

מידת הרלוונטיות והחשיבות של גורמים אלה לאוכלוסיית הגיל השלישי הינה רבה, ולהלן בקצרה כמה מהם:

הפחת תקווה - ההצלחה או הגישה האופטימיות של חלק מחברי הקבוצה, משפיעה על שאר המשתתפים ומגבירה את אמונם ביכולת לשינוי, בתקווה לחיים טובים ומאושרים יותר.

אוניברסליות - רב האנשים סבורים שהבעיות והקשיים, איתם הם מתמודדים הינם ייחודיים להם. בהגיעם לקבוצה הם שומעים חברים אחרים המשתתפים בדאגות ובקשיים הדומים לשלהם. כך, נוצרת אפשרות להרגיש הקלה, העשויה להביא עימה פתיחות ואותנטיות.

אלטרואיזם - חברי הקבוצה מביאים תועלת רבה זה לזה: הם מציעים תמיכה, עידוד, תובנות ומשתפים את חבריהם לקבוצה בבעיותיהם. דרך חווית האלטרואיזם (זולתנות) הם עוברים חוויה של קבלה ונתינה ומחויבות הדדית. אלו משפרים את תחושת השייכות ואת תחושת המשמעות שכה חשובה לאדם המבוגר, לשם ביסוס הערך העצמי החיובי שלו.

הקבוצה בגיל השלישי משמשת למשתתפים בה מרחב מוגן בו הם יכולים לשתף בקשייהם ובהתלבטויותיהם, ובכך היא מהווה עבורם מקור תמיכה משמעותי ומסייע. כמו כן, היא מאפשרת לאנשים לפתח מודעות עצמית, לסמן את מטרותיהם ואת רצונותיהם וכן לזהות את נקודות הכוח והחולשה שלהם. בקבוצה נרקמים קשרים בין-אישיים, העשויים לתת למשתתפים בה מענה חברתי ואינטימי ובכך להפיג את תחושת הבדידות, שכה מאפיינת את בני גיל זה.

כמו כן בקבוצה באים לידי ביטוי באופן מובהק ששת המרכיבים של ה"בריאות החיובית".

מרכיבי הבריאות הנפשית החיובית וביטוים בקבוצות המונחות בשילוב אומנויות

הפעילות הקבוצתית נעשית באמצעות שיחות במעגל, שיחות בזוגות ובקבוצות קטנות, תוך כדי פעילויות תנועתיות בליווי מוסיקה, דמיון מודרך, התבוננות באמנות, הקשבה ליצירות מוסיקליות, כתיבה, ציור ועוד. התנועה בפרט והאומנות ככלל, הינן כלי טיפולי המסייע לשחרור ממתח רגשי, למתן הרגשת חופש ויצירתיות, לתחושת התקרבות ופתיחות ולתקשורת ישירה ובלתי אמצעית (השחר, 2008).

תרומתו הרבה של כלי טיפולי זה באה לידי ביטוי גם בעבודה עם בני הגיל השלישי, שכן בעזרת האומנויות, ניתן לבטא תהליכים רגשיים בצורה לא מילולית ובאופן מטפורי (קמפבל, 1993). תנועה ,לדוגמה, מאפשרת לאדם המבוגר לחוות את הגוף המזדקן באופן שונה מהרגיל, לחוש הנאה, שחרור וקבלה. בעזרת האמנויות מתאפשרת אינטגרציה רגשית וגופנית, העוזרת בהגדרת הזהות המחודשת, ביצירת אינטימיות, באמונה בשינוי האפשרי ובהקניית תחושה של ביטחון.

המשך מעמוד קודם

מידת השימוש באומנויות השונות נקבעת תוך כדי התהליך בהתחשב בהרכב הקבוצה, במצבם הפיזי של המשתתפים ובמידת פתיחותם. לדוגמה, בקבוצה אחת תפסה הפעילות התנועתית חלק משמעותי מן העבודה הקבוצתית בשל הפתיחות, ההיענות וההנאה שהפגינו חברי הקבוצה מפעילויות אלו, ואילו בקבוצות האחרות תפסו מקום רב יותר האמצעים המילוליים.

להלן תאור ודוגמאות מתוך המפגשים הקבוצתיים, שהתקיימו ב"בית ברמת השרון":

קבלה עצמית וקבלת העבר שלי - למשתתפים בקבוצות ניתנת ההזדמנות להיזכר ולחשוף סיטואציות שונות מעברם, להתבונן בהן מחדש, לעבד אותן, לבחון את השפעתן על חייהם כיום ולקבל תגובות מחברי הקבוצה. בקבוצות עסקו בעיבוד מחודש של אבל על בן-זוג, בגעגועים לבית הילדות, בזיכרונות מאירועים בעלי משמעות שנחוו בעבר ועוד.

יצירת קשרים משמעותיים - קשרים בין אישיים נוצרים בקבוצה מעצם הווייתה. משתתפי הקבוצה משתפים את חבריהם במחשבותיהם, ברגשותיהם, בקשייהם, מתייעצים ומייעצים, מטים אוזן קשבת, מזדהים ומחליפים דעות.

ההיכרות נעשית אינטימית ועמוקה, אנשים נקשרים זה לזה באמצעות תנועה משותפת במעגל, ביחידים ובזוגות. הפעילות כוללת משחקי תנועה, אימפרוביזציה על נושאים שונים, חיבור בין תנועה לרגש, שימוש במגע, ושימוש באביזרים שונים. כל זאת נעשה בלווי ובהתאמה מוסיקלית. בכל הקבוצות נוצרו קשרים משמעותיים בין אנשים, נוצרה לכידות קבוצתית ונולדו חברויות חדשות וטובות. קבוצות מסוימות אף המשיכו להיפגש באופן סדיר לאחר סיום עבודת הקבוצה.

תחושה של אוטונומיה בקבלת החלטות וניהול חיים - באמצעות האומנויות נוצרת הזדמנות לחופש ביטוי, ולפתיחה של ערוצי הבעה מגוונים תוך פיתוח יכולת הסתכלות על מצבים מורכבים, ראייה רב כיוונית וגמישות מחשבתית, שהן הבסיס לתהליך קבלת החלטות.

את הלמידה מההתנסויות שהמשתתפים חוו הם יכולים ליישם בקבלת החלטות אוטונומיות בתחומים השונים המעסיקים אותם: ההשתלבות החברתית, ההסתגלות למקום החדש, ההשתתפות בחוגים, בילוי שעות הפנאי, הקשרים עם המשפחה ועוד. ההתנסות החווייתית בקבוצה מעודדת את המשתתפים ונותנת להם חיזוק ותמריץ לנהל את חייהם כרצונם, להחליט החלטות, לבצען ולערוך שינויים במידת הצורך.

מטרות ברורות בחיים ותחושה מתמדת של התפתחות - במהלך הסדנאות, באמצעות שילוב של צליל, תנועה וצבע, ולאחר שנעשה תהליך של התבוננות והגברת המודעות, אנשים בקבוצה מגדירים את מטרותיהם, ומקבלים ליווי ותמיכה במציאת דרכים להשגת מטרות אלו. דוגמאות למטרות שאנשים הציבו לעצמם: לשפר קשר עם ילדיהם, להעביר לדיירי הבית חוג למוסיקה, לטפל בבעיה בריאותית שהוזנחה, להצטרף לחוג שקודם לכן חששו להשתייך אליו ועוד.

לסכום, ההתפתחות והלמידה בקבוצה באות לידי ביטוי, בין היתר, בהתנסות בשפה האומנותית, תוך התבוננות, הקשבה, התנסות ויצירה ובפיתוח ההבעה הרגשית תוך העלאת נושאים שונים למודעות ובפיתוח חשיבה רחבה ויצירתית הנותנת מקום למגוון של דעות, עמדות ופתרונות.

תאור הקבוצות

הקבוצות עליהן מסתמך מאמר זה פעלו ב"בית ברמת השרון", במהלך השנים 2008-2009. בכל קבוצה השתתפו בממוצע 15 דיירים, גברים ונשים, בגילאי 90-72, שחלקם הגיעו לקבוצה מרצונם החופשי הודות לפרסום שנערך במקום, וחלקם הצטרפו בהמלצתה של העובדת הסוציאלית שסברה שהקבוצה עשויה לסייע להם. למעט קבוצה אחת, שהורכבה מדיירים חדשים בלבד ועסקה ברובה בנושא ההתאקלמות וההשתלבות של הדיירים במסגרת הדיור המוגן, לא היו הקבוצות הומוגניות, והמשותף לכולם הייתה העובדה שהינם דיירים בדיור המוגן. כל קבוצה כללה 12 מפגשים חד שבועיים, כל מפגש נמשך שעה וחצי.

סיכום ומסקנות

מאמר זה מסכם התנסות בהנחיית קבוצות באמצעות שילוב אומנויות לגיל השלישי, דיירי הדיור המוגן ב"בית ברמת השרון". התנסות זו מביאה למסקנה שהשתתפות בקבוצות כגון אלה, נותנות מענה לצרכים הייחודיים של אוכלוסייה זו, ומשפרות באופן משמעותי את איכות חייהם.

לאור הניסיון ועל סמך הדברים שהובאו במאמר, מומלץ למוסדות המטפלים באוכלוסיה הבוגרת לשלב במסגרתם באופן קבוע עבודה קבוצתית המשלבת אמצעים אלו, בהנחיית מנחים מקצועיים. שילוב של עבודה מילולית עם התנסויות מתחום האומנויות יעילה ביותר לגיל זה, שכן היא מאפשרת דרכי ביטוי שונות ומגוונות, ופותחת אפיקים חדשים בקרב המשתתפים. ההשתתפות בקבוצה תורמת רבות לתחושת הסיפוק וההנאה מהחיים, ובכך משפרת את מצבם הכללי של המשתתפים ואת בריאותם החיובית.

ביבליוגרפיה

איל, נ. (2008) הכל במידה- מידתיות וזקנה, מאתר פסיכולוגיה עברית:
http://www.hebpsy.net/articles.asp?t=34&id=1843

בר-טור, ל. (2006) בריאות נפשית חיובית, האתגר שבהזדקנות,
מאתר פסיכולוגיה עברית: http://www.hebpsy.net/articles.asp?t=34&id=630

בר-טור, ל. (2007) האתגר שבהזדקנות מנקודת מבטו של האדם המבוגר והמטפל בו,
מאתר פסיכולוגיה עברית: http://www.hebpsy.net/articles.asp?t=34&id=1481

השחר, ש. (2008) מחול האינטימיות, עבודת גמר לקבלת תואר מוסמך ל"הנחיית קבוצות בשילוב אומנויות", "לסלי" קולג'.

יאלום, א. לשץ, מ. (2006). טיפול קבוצתי תיאוריה ומעשה. ירושלים: הוצאת כינרת.

פרידן, ב. (1996) התחדשות, תל אביב: ספרית הד ארצי, הוצאת מעריב.

קמפבל, ג'.(1993) אמנות יצירתית בעבודה קבוצתית, קריית ביאליק: הוצאת אח.

מרכז "מראות" להנחיית קבוצות בניהולן של שלי השחר ומוניקה פרידמן.

שלי השחר, מנחת קבוצות בשילוב אומנויות, מתמחה בגיל השלישי. בעלת תואר MA מלסלי קולג' ובוגרת האקדמיה למחול ולמוסיקה ע"ש רובין בירושלים.

מוניקה פרידמן, מנחת קבוצות בהסמכת בי"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת תל- אביב. יועצת חינוכית בעלת תואר MA מאוניברסיטת בר- אילן. מתמחה בטיפול במצבי חירום וטראומה, דוא"ל: marot@gmail.com merkaz

המסלול האינטגרטיבי למנחי קבוצות בגישות הוליסטיות

תוכנית הבית

ליווי והדרכה למנחי קבוצות

תוכנית הדרכה שנתית לאנשי מקצוע

מטרת התוכנית

לאפשר למנחי קבוצות לקבל הדרכה בתחום עבודתם בשדה אגב הרחבת מיומנויותיהם כמנחים והעמקת הלמידה בנושא "הגישה האינטגרטיבית בהנחיית קבוצות".

תחומי הלימוד וההדרכה

התוכנית משלבת מודלים להתפתחות אישית בגישה האינטגרטיבית, הדרכת עמיתים בסביבה קבוצתית מאפשרת, הדרכה אישית, העמקת הידע בתחומי גוף-נפש, אומנויות, מודלים משפחתיים וזוגיים, עבודה עם נוער ובאמצעות משחק. הלימודים, ההתנסויות והתכנים מבוססים גם על תיאוריות בהנחיית קבוצות.

לפרטים ולהרשמה מנהלי התוכנית:
ד"ר תמיר רוטמן 054-5953234
rotman@free-center.org
מילי שטוקפיש 050-5621283
milystok@013.net.il

משרד 09-7727164
מזכירות: שיחת חינם 1-800-22-45-25
www.center.wincol.ac.il
אתר התוכנית:
www.holisticart.co.il

עמותה ישראלי
להנחיה ולטיפול קבוצתי

הרצאות יום חמישי

תש"ע

2009/2010 במרכז "ארץ ישראל יפה"

שד' רוקח 80 ת"א גני יהושוע, בין השעות: 19.00-21.30

(פחות מ-10 דקות הליכה מהרכבת "תחנת האוניברסיטה")

אנשי מקצוע מובילים בארץ יתנו ביטוי לתפיסת עולמם המקצועית ולעבודתם הייחודית בעבודה קבוצתית.
ההרצאות ייערכו בפורום מצומצם ויעניקו אפשרות להעשרה ולדיון.

מרצים לפי הא"ב

איתן טמיר: מלמד ומדריך על הנחיית קבוצות באוניברסיטאות חיפה,ת"א ושלוחת לסלי, במכללת בית ברל ובסמינר הקיבוצים. מדריכצוותים מקצועיים על הנחיה, תלמיד בתכנית לפסיכותרפיה ממוקדת, אוני' בר אילן, פסיכולוג, מנהל קהילת קבוצות.

חוה קדוש: עובדת סוציאלית MSW ; מנחה ומטפלת קבוצתית, מנחה נרטיבית, משלבת בהנחיתה תפיסות תיאורטיות שונות.

חיים דוטש: פסיכולוג קליני - מדריך, יועץ ארגוני ומנכ'ל לשעבר של מכון סאמיט עמותה לשירותי טיפול, שיקום פסיכוסוציאלי ורווחה.

מיקי תודר גולדין: פסיכולוגית קלינית ואנליטיקאית קבוצתית. קליניקה פרטית בית הספר לרפואה באוניברסיטת תל אביב התכנית לפסיכותרפיה, והתכנית להנחיית קבוצות באוניברסיטת חיפה.

ד"ר מייק טפליץ: פסיכולוג בשרות הפסיכולוגי, גליל עליון; מרכז התוכנית להנחיית קבוצות בשילוב אומנויות באוני' לסלי; מרצה בתוכניות להכשרת מנחים באוני' ת"א, אוני' חיפה וסמינר הקיבוצים; חבר אפ"ק; יו"ר בקו של העמותה הישראלית להנחיה וטיפול קבוצתי; הנחיה, הדרכה וטיפול בקבוצות.

ד"ר נאוה זוננשיין: הכשירה מאות מנחים להנחיית קבוצות בקונפליקט בארץ ובעולם. יזמה וניהלה תוכניות הכשרה לאנשי בריאות הנפש בנושא, ומלמדת בחוג לפסיכולוגיה בנושא הדוקטורט שלה מאוניברסיטת ת"א: "דיאלוג מאתגר זהות". מנהלת לשעבר וממייסדי בית הספר לשלום בנוה שלום/ וואחאת אל סלאם.

סאיד תלי: עובד סוציאלי (MSW), בוגר המכון לאנליזה קבוצתית; מורה בתוכנית להנחיית קבוצות בחברה רב-תרבותית בבית ברל וחבר ועד מנהל בעמותת בסוד שיח. ענת גור: מחברת הספר "מופקרות - נשים בזנות" הוצאת קו אדום הקיבוץ המאוחד. מוסמכת בעבודה סוציאלית, בוגרת ביה"ס לפסיכותרפיה בגישה פסיכואנליטית, ראש תחום שיקום אסירות ברשות לשיקום האסיר, וממנהלות מכון "אנימה" לפסיכותרפיה עם נשים. דוקטורנטית ללימודי מגדר

חברי ועדת ההיגוי:

ד"ר שלמה אגמון agmonsh@netvision.net.il | ד"ר אריאלה בארי בן ישי arielabb@gmail.com | מזכיר העמותה: חיים גרובר gruber@inter.net.il

ת.ד. 7764 חיפה 31077, טלפון 04-8311287, פקס 15348311287 www.isragrouptherapy.co.il

תאריך	שם	נושא
03.12.09	מיקי תודר גולדין	כסף בקבוצה: הטאבו האחרון פרוייד טען שלמין וכסף כולנו מתייחסים בצביעות, חוסר עקביות וחשאיות. העולם המודרני שהגדיל פתיחותו בנושא המין אפשר למין להיות גלוי וישיר יותר בטיפול, ואילו הכסף נשאר בחזקת ה'טאבו האחרון'. המטפלים ,רובם ככולם, סבורים שלהתנהלות הכספית ולדינאמיקה הנוצרת סביב ענייני תשלום, חשיבות ומשמעות טיפולית רבת עוצמה, אבל מרבים להוסיף שהנושא טעון וקשה, ובשל כך נזנחת פעמים רבות האפשרות לעבדו במלואו. ההרצאה תעסוק בשאלת ה'טאבו האחרון': מה בכסף מהווה קושי כה גדול להתייחסות גלויה, אילו גישות תיאורטיות מאפשרות יותר או פחות לנושא להיכנס לשיח, וכיצד בא לידי ביטוי קושי זה בעבודה קבוצתית. המשתתפים מתבקשים להביא דוגמאות הרלבנטיות לנושא זה, עליהן נוכל לדון במהלך המפגש.
07.1.10	איתן טמיר	התאמת המפרשים לשינויים בכיוון הרוח: טיפול קבוצתי Affect Phobia יוצג מודל ה- Affect Phobia של Leigh McCullough (ביה"ס לרפואה, אוני' הרווארד) ויישומיו לטיפול קבוצתי ממוקד, פסיכואנליטי, קצר, ממוקד ותוצאתי. המודל נשען על משולש הקונפליקט של Malan (דחף-חרדה-הגנה) ומשיק לגישת ה- SCT של Agazarian לטיפול קבוצתי מערכתי קצר. נדון באתגרי המודל ויישומיו, בברירת מועמדים מתאימים, במגבלותיו, בקומפוזיציה ובדוגמא קלינית.
04.2.10	סאיד תלי	לשבור את האנונימיות, להיות נוכח במשפחה, בקבוצה ובחברה: או אני או הוא, כך מתחילה המלחמה! אך היא נגמרת בפרידה מביכה: אני והוא...להיפגש או לא להיפגש במצבי קונפליקט? זאת השאלה! האם נצליח להתגבר על המבוכה והחרדה שמייצר המפגש עם האחר במצבי מתח, או שנבחר להישאר אנונימיים זה לזה? בהרצאה יהיה ניתוח תופעות של נוכחות ונפקדות של העצמי ו/או של חלקים ממנו, במפגשים בקרב המשפחה, הקבוצה והחברה.
04.3.10	ענת גור	קבוצות להחלמה מזנות: התערבות קבוצתית מוגבלת בזמן כיום ידוע כי הזנות הינה אחד הפרקטיקות החברתיות שמחוללות טראומה מורכבת כולל הפרעות דיסוציאציה חמורות. הטראומה ממנה סובלים אנשים שנוצלו בזנות נמצאת על קצה רצף ההפרעות הטראומטיות המוכרות ומאתגרת את חזית הידע הקיים בתחום הטיפול בטראומה.מודל ההתערבות הקבוצתית המוגבלת בזמן להחלמה מטראומת הזנות מתבסס על מודל התערבות קבוצתית של ג'ודית הרמן, לעבודה קצרת מועד עם קורבנות של גילוי אריות. הרציונל הינו לעבוד על גרעין הטראומות הקשות שנשאר לא מעובד בטיפולים ממושכים ופרטניים, בתוך מסגרת קבוצתית תומכת ומכילה, כשהגבלת הזמן נועדה לאפשר הכלה של חלקים רגרסיביים.
8.4.10	חיים דויטש	" האחר" - אחרות, אחריות ושיתופי פעולה בין ובתוך ארגונים היחס ל'אחר' מהווה נדבך מהותי והכרחי בתחומי היחסים הבינאישיים, יחסים בין קבוצות, מגזרים בחברה וכן ביחסים בין ארגונים. במפגש, נתמקד ב'אחר' שבתוכנו - הלא מודע, וכן ב'אחר' שמחוצה לנו ונתבונן בבעיות סביב הגדרת מושג הגבול העומד בבסיס המפגש הבינאישי, הקבוצתי, והארגוני. נתבונן בתהליכים סביב שתופי פעולה בין ארגונים ונרחיב בדוגמא מתחום ההפרטה של שירותי האמנה בישראל.
6.5.10	חוה קדוש	"הקסם האנליטי של הנרטיב בקבוצה" ההרצאה תעסוק בשאלת גבולות ההתייחסות של המנחה, בהביטו על הקבוצה והמתרחב בתוכה- עד כמה מותר או אפשר לחבר תהליך עם תוכן, וכיצד? ומה משמעות המבנה הקבוצתי מעבר לפרטים? שאלות אלה תועלנה באמצעות תוספת עקרונות החשיבה הנרטיבית לסל כליו של המנחה, תוך כדי ניתוח דוגמאות.
3.6.10	ד"ר נאוה זוננשיין	דיאלוג מאתגר זהות בהרצאה נלמד על תהליכים העוברים על זהותם של יהודים עקב מפגש מתמשך עם פלסטינים אזרחי ישראל. תהיה גם התייחסות לרלוואנטיות של הנושא לעבודה טיפולית.
1.7.10	ד"ר מייק טפליץ	אספקטים לא מודעים של סמכות בקבוצות תיאוריה, מחקר ויישום בזמננו, היחס לסמכות כסוגיה מרכזית בתהליך הקבוצתי עובר שינויים שדורשים התבוננות חדשה. התנועה שבין הייצוגים החיצוניים והפנימיים של סמכות מהווה דרך בה ניתן לפענח את הפרט, הקבוצה כשלם ומקומו של המנחה. בהרצאה זו יוצג מודל חדש שנגזר ממחקר מבוסס על שילוב בין תורת ההתקשרות, החשיבה המשפחתית/מערכתית והמשנה הקבוצתי של ו.ר. ביון בהיבטים פסיכו דינאמיים.

מחיר: חבר עמותה 60 ₪ אחר 65 ₪
הנרשמים ל-5 הרצאות נכנסים חינם להרצאה שישית
ניתן לביטול עד 10 ימים לפני ההרצאה
לאחר מכן יגבו 30% מהעלות
תינתן קדימות לחברי עמותה עד 03.12.2010
הירשם/י לעמותה עכשיו !!!
מבצע: 350 ש"ח לשנים 2009/10 כולל חוברות מקבץ משנת 2008
תשלום: באתר העמותה או בהמחאה העמותה הישראלית
להנחיה ולטיפול קבוצתי (ע"ר). ת.ד. 7764 חיפה 31077

רצ"ב המחאה על סך _____ ₪ לפקודת העמותה הישראלית
להנחיה ולטיפול קבוצתי
*חבר עמותה לטיפול קבוצתי ** אחר

שם משפחה _____ שם פרטי _____

כתובת _____

טלפון בבית _____ טלפון בעבודה _____

טלפון נייד _____ דואל _____